

1 SAMUEL NABEMA CARTA SAMUEL

Nañrā carta 1 Samuel abadara, 2 Samuel abada sida carta abañde basia. Mañ cartara Samuel trñ bñsidaa Acõrëneba bedeabari Samueldebemada bá bñ bñrã. Baribñrl carta bñrama umé panñne bñpedada bñrã tñabe trñda umé bñsidaa: 1 Samuel idjabá 2 Samuel. Nañgrá nabema carta Samuel abadaa. Samuelera israelerá ñdrñ bñbari dji jñrñarebema basía. Acõrëba idjía Saulda, Davi sida israelerá boroda bñbisia.

Ni abañba adua bñla caiba nañ cartara bñsida baribñrl dji bñdaba cawa basia Israel druadebemarñda Juda druadebemarñ ume awara wñsidada. 1 Samuel 27:6de mañra ebuda bñla.

Dadji ñberä bedeade 1 Samuel cartadebemada nañda bá eropanla: Samuel topedadadebemada (1:1neba aba 2:10ðaa), Samuel sacerdote Eli ume waridadebemada (2:11ðeba aba 4:1naa), Acõrë baurude pilisteorä jñwañde bñdañdebemada (4:2ðeba aba 7:1naa), Acõrëba Saulora israelerá boroda bñbidadebemada (8:1neba aba 12:25ðaa), Acõrëba Saul igaradadebemada (13:1-15; 15:1-35), Acõrëba Davira dji dromada bñdañdebemada (16:1neba aba 17:58ðaa), Saulora Davi ume dji quñrñ badadebemada (18:1neba aba 19:24ðaa, 21:1neba aba 22:23ðaa; 26:1neba aba 28:2ðaa), Saul beudadebemada (28:3-25; 31:1-13).

Ebuda bñla Saulora edaara wñbñrlmisa Davira dji dromaara bñbñrl basía. Mñwñ Judadeba yñpedadarära dji dromaara panesiñaa Genesi 49:10de bá bñ quñrñca.

Ācōrēba Anaa warra diada

¹ Ēberāda basia Elcana abadada. Elcanara Jerohañ warra basia. Jerohañra Elihú warra basia. Elihúra Tohu warra basia. Tohura Zup warra basia. Zup ēberārāra Epraiñneba yōpedadarā basia. Mañ Elcanara Ramá purude Epraiñ ējūā eyaida bñde babadjia.* ² Elcanaba quimada umé eroëasia. Aña Ana abadjidaa. Dewarabemara Penina abadjidaa. Peninaba warrarāda eroëasia baribñra Anara warra unuca basia.

³ Poaza Elcanara idji purudeba Silodaa wābadjia jūma poya bñ Ācōrēa bia bedeai carea idjabā animarā babue diai carea. Mañ ewaride Elida, idji warrarā Opnida idjabā Pinéda Ācōrē sacerdoterā basia. ⁴ Elcanaba Ācōrēa animarā draga babue diabñraza nedjarada idji quima Peninaa, idji warrarāa biða diabadjia. ⁵ Baribñra idji quima Anaa nedjara dji biara bñda diabadjia.† Ācōrēba Anara warra unubicamña Elcanaba idjira bio quñriä basia. ⁶ Ācōrēba Anara warra unubica bāda bñrā Peninaba idjira baridua mñā sēbadjia sopua bñmärēä.

⁷ Poaza Ācōrē dedaa wābñdade Peninaba Anara mñā sēbadjia. Mañ carea Anara jñā bñba ne coca basia. ⁸ Baribñra dji quima Elcanaba jarabadjia:

–Ana, ¿cárē cárēä jñā bñ? ¿Cárēä bñra jñwā ne coë babari? ¿Cárēä sopua bñ? ¿Bñmaarā mñ quñriära biara bñéca die warrarā eroëai cÿabarä?–

* **1:1** Ramá purura hebreo bedeade Ramataiñ abadaa. Nuevo Testamento de Arimatea abadaa. † **1:5** Ne djara dji biara bñda. Mañra hebreo bedeade ebuda bñéa. Lçalmaarā jara bñla “auéu diabadjia.”

9 Ewari abə Silode ne copedadacarea Anara piradræpeda Ăcōrē dedaa wāsia. Mañne sacerdote Elida dji eda wābada caita chūmasia. **10** Mama Anara bio sopuaba jīā b̄l̄da Ăcōrēa bedea basia. **11** Idjia wārāneba nāwā jarasia:

-Ne jūma poya b̄l̄ Ăcōrē, m̄l̄ sopua carea b̄la m̄l̄da quīrā djuburiaib̄l̄r̄l̄ m̄l̄a warrada diadua. Māwā diasira m̄l̄a mañ warrara b̄la diaya idji zocai b̄lmisa b̄la quīrīā b̄l̄da o b̄amārēā. Mañne idji budara t̄l̄ca baya.-‡

12-13 Anara dārā Ăcōrēa bedea djuburiasia. Chupea bedea basia, jīgua bedeaē basia. Mañne Eliba idji i doudowa b̄l̄da unu basia. Barib̄l̄r̄l̄ idjia bedea b̄l̄ra ūrīé b̄r̄r̄l̄ Eliba cr̄chasia idjira beu chūm̄l̄da. **14** Mañ b̄r̄r̄l̄ Eliba jarasia:

-¿Aþa sâlbe b̄l̄ra jāwā beu chūmai? ¡Waa itua dorādua!-

15 Anaba jarasia:

-M̄l̄ra beu b̄l̄ea. Uva b̄a aseada, ni dewara itua sida doë b̄la. Ăteb̄l̄r̄l̄ bio sopua b̄l̄ b̄r̄r̄l̄ sodeba Ăcōrēa quīrā djuburiada iwidi basia. **16** Cr̄charādua m̄l̄ra wērā cadjiruada. Bio sopua b̄l̄ b̄r̄r̄l̄ Ăcōrēa māwā iwidi basia.-

17 Mañne Eliba jarasia:

-Māëteara necai wādua. M̄l̄a quīrīā b̄la dadji israelerā Ăcōrēba b̄la iwidiidara diaida.-

18 Anaba jarasia:

-Bia b̄la.-§

‡ **1:11** Anaba jara basia idji warrara nazareo baida abə beub̄l̄r̄l̄daa. Numero 6:1-5. § **1:18** Bia b̄la. Hebreo bedeade jara b̄la: "M̄l̄a quīrīā b̄la b̄la m̄l̄ra bia unu baida."

Māwāpeda Anara jēda idji ēberārā panamaa wāsia. Jūepeda ne cosia. Waa sopuaē basia.

¹⁹ Nurēma diapededa Ācōrēa bia bedeadapeda Ramánaa ādji dedaa wāsiāaa. Elcanara idji quima Ana ume cāisia. Mañne Ācōrēba Anara carebasia. ²⁰ Māwā Anara biogoa besia. Idji warra toi ewari jūeside umaquīrā warrada tosia. Mañne jarasia: “Mā Ācōrēa idjida iwidisia.” Māwā dji warrara trā bāsia Samuel.

²¹ Māwānacarea Elcanaba poaza obari quīrāca jūma idji ēberārā ume Silodaa wāsia Ācōrēa animarā babue diai carea idjabā Ācōrēa diayada adara jūma diai carea. ²² Baribārla Anara wāé basia. Idji quimaa nāwā jarasia:

-Māra wāéa aba mā warra ju amabārlādaa. Ju amasira mā idjira Ācōrē quīrāpita bāde wāya. Mañbe idjira mama bēya.-

²³ Mañ carea dji quima Elcanaba jarasia:

-Bla o quīrāa bāl quīrāca odua. Bēdua aba bla warra ju amabārlādaa. Ācōrēba bla carebaya bla oi jaradara omārēä.-

Mañ bērā Anara wāé basia aba dji warra ju amabārlādaa.

²⁴ Warra ju amanacarea wādi caibe quirude Anaba idjira Silode Ācōrē dedaa edesia. Mañne paca zaque poa ūbea bāda, harinada veintidos libra, idjabā animarā e odade uva bāda tā edesia.* ²⁵ Paca zaque Ācōrēa babue diadapeda dji warra zaquera Elimaa edesia. ²⁶ Mañne Anaba Elia jarasia:

* ^{1:24} Paca zaqueda poa ūbea bāda. Hebreo bedeade ḥālā cartade nāwā bāl bla: “Paca zaqueda ūbea.” Veintidos libra. Hebreo bedeade bāl bla “efa.”

-Mă boro, ḥbla quīrāneba băca wērā nama bă caita Ācōrēa bedea badara? Wārāneba jaraya: măra mał wērāa. ²⁷ Mă Ācōrēa warrada iwidi basia. Małbe măa iwidiida quīrāca idjia nał war rada măa diasia. ²⁸ Mał carea mă warrada Ācōrēa diadę ze băa. Idji zocai bămisa Ācōrē itea baya.-

Małne Ācōrēa bia bedeasia.[†]

2

Anaba Ācōrēa trăăna

- ¹ Małbe Anaba Ācōrēa năwă bedeasia: Ācōrē, bă carea măra sođeba wārăda băsriđa băa. Blabărl măa ḥblaada dia băa. Mă dji quīrū quīrăpita ipidaya băa măra ēdră băđa bērā. Wārăda măra bio băsriđa băa.
 - ² Ācōrē, ni abălda bă quīrāca neěa. Dai Ācōrē, ni abălba daira poya wagacaa băa wagabari quīrāca. Dewara ācōrēda bă quīrāca neěa.
 - ³ Ācōrēba ne jūmada cawa băa. Idjiabărl dadjia o panăra cawa obaria. Mał bērā ni abălda dji droma quīrāca bedeaiě băa. Ni maăři bida măwă bedeaiě băa.
 - ⁴ Idjiabărl ēberă mĕsră beară poyabaria baribărl dji ḥblaě quedeara ḥblaada diabaria.*
 - ⁵ Ne bara ɿeadara idira ne codi carea djäră itea traia panla, baribărl ne neě ɿeadaba idira aduba eropanla.
- Wēră warra toca bađaba warrarăda siete tosia. Baribărl warra zocără todaba waa warra toěa.

[†] **1:28** Hebreo bedeade ebuda băěa caiba Ācōrēa bia bedeasida.

* **2:4** Ēberă mĕsră beară poyabaria. Hebreo bedeade năwă bă băa: “Ēberă mĕsră beară enedrămara băabaria.”

6 Ācōrēbʌrlə zocai baira, beui sida diabaria. Idjia ēberāra beudarā panabadama bʌlbaria idjabā īrēbabibaria.

7 Ācōrēbʌrlə ne neē beada, ne bara b̄ea sida bʌlbaria.

Dji droma bearā edaara bʌlbaria idjabā dji edaara beada dji dromada bʌlbaria.

8 Ācōrēba nañ ījūāra oda b̄erā idjidrʌ djibaria. Idjideba ne jūmada bʌla.

Mañ b̄erā ne neē quirura dji dromada poya bʌuya. Ne b̄atabuebadama babarira dji bororā dede dji dromada poya bʌuya.

9 Ācōrēba idji ījā bearā wagabaria baribʌrlə dji cadjiruarāda beudarā panabadama pāimane bʌlbaria.

Ni abalba ara idji lʌblađeba poyacaa.

10 Ācōrēba idji dji quīrūra jūma poyaya. Bajāneba baa b̄aeblʌl quīrāca ādjirāra bio cawa oya.

Ācōrēba jūma nañ ījūāne bearā cawa oya. Idjia bʌlađa boroa lʌblađa diaya. Idjia edada borora dji dromaara bʌuya.

11 Māwānacarea Elcanara Ramá puruđaa jēda wāsia. Baribʌrlə idji warra zaquera sacerdote Eli ume besia Ācōrē dede carebamārēā.

Eli warrarāba cadjirua o panana

12 Eli warrarāra dji cadjiruarā basía. Ācōrēda wayadaca basía. **13** Sacerdoterāba odida panʌ quīrāca odaca basía.[†] Ātebʌrlə nāwā obadjidaa: abalba Ācōrēa animarā dragada babue diabipeda dji djara dju bʌlde sacerdote nezocabā mīāsu quida

[†] **2:13** Levitico 7:28-36.

ūbea eroþra enebadjia. ¹⁴ Mañba nedjara dju nūmra supeda idjia jira edaðara edebadjia sacerdoteba comārēä. Israeleräba Silode Ācōrēa animarā draga babue diabðaza māwā obadjidaa. ¹⁵ Mañ awara dji draga babue diai naëna sacerdote nezocara zepeda dji draga babue diabi þá nāwā jarabadjia:

-Ne djarara diadua sacerdoteba bá comārēä. Idjia nedjara djudada quírīäea, ãteþrl dji õgoada quírīä þla.-

¹⁶ Mañne ëberäba dji dragada naãrā babue diadida panlana aibrl, dji nezocaba panubadjia:

-Māwāäea. Ara nawena diadua. Māwāéþrl mña jārī edaya.-

¹⁷ Māwā Eli warraräba cadjurua o panlra Ācōrē quírāpita bio bië basia. Israeleräba animarā Ācōrēa babue diabadarā ãdjia sirië unubadjidaa.

¹⁸ Māwā panlne Samuelba Ācōrē dede careba babadjia. Idjia sacerdote djio lino wua odara jðbadjia. ¹⁹ Poaza dji papaba idjia cacuade jðmārēä obadjia. Mañra diaðe wābadjia dji quima ume poaza animarā babue diaðe wābðade.

²⁰ Mañne Eliba Elcanara dji quima siða nāwā bia jara þlbadjia:

-Elcana, Ācōrēba þá dewara warrarða þl quima Ana ume unubiya idjia warra naãrā iwidiðada Ācōrēa diaða bērā.-

Māwānacarea Elcanara idji quima ume jēda diguidaa wābadjidaa. ²¹ Mañbe Ācōrēba Anara carebabadjia. Māwā Anaba umaquírā warrada ūbea idjabā wērācaurða umé tosia. Mañmis Samuelera Ācōrē quírāpita þlða warisia.

22 Mañ ewaride Elira bio drōāda basia. Idjia ūrīsia idji warrarāba israelerāra biē o panla. [Mañ awara ūrīsia ādjirāra wērārā Ācōrē wua deēe eda wābadama ne obadarā ume mīā comla panabadada.]^{‡ 23-24} Mañ carea idji warrarāa nāwā jarasia:

-Mñ warrarā, bārāba cadjirua o panla jūmarāba jara panla. Wārāda Ācōrē puruba jara bāra bio cadjirua bāla. ¿Cārē cārē māwā o panl? **25** Abla djarāda biē oiblrl, Ācōrēba mañ ēberāra poya carebaya dewarabema ume bia bēmārēā. Bariblrl abalba Ācōrēda biē oiblrl ¿caiba idjira carebai?-

Māwāmīna Eli warrarāba ādji zezaba jaradara ījānaē basiā. Ācōrēba ādjira māwā erobasia beudida quīrīana bērā.

26 Mañmisa Samuelera wari basia. Ācōrēba, ēberārā bida idjira bia unusidaa. **27** Mañ ewaride Ācōrēneba bedeabarida aba Elimaa zepeda nāwā jarasia:

-Ācōrēba nāwā jara bāla:

"Bārā drōā naēnabemarā Egiptodebema boro jāwaeda panasidade māa ādjirāa ara mānebemada ebuda cawabisia. **28** Mañne māa jūma israelerānebemada Aaroñdrl idjabā bārā, idjideba yōbādarā sida edasia mā sacerdoterāda bēadāmārēā. Māwā bārāba animarāda māa babue diabadaa, incienso querada bā diabadaa, idjabā mā quīrāpita sacerdote djiora jābadaa. Mañ awara māa bārā drōā naēnabemarāa jarasia israelerāba animarā draga māa babue diabādade bārā

^{‡ 2:22} Bedea corchetede bāra carta dji drōāara beade neēa.

sacerdoterāba dji djaradebemada edadida panʌda codi carea. ²⁹ ¿Bārāba cārē cārēā mλa animarā babue diabi jaradara, dewara diabi jarada sida siriē unubada? ¿Cārē cārēā bλ warrarāra mλ cāyābara biara quīrīā bλ? Mλ puru israelerāba animarā draga babue diabʌdade dji biara bλ nedjara co panʌneba bλ warrarāra boreguea panʌa.”

³⁰ Dadji israelerā Ācōrēba naēna jarasia bλ dedebemarāra, jūma bλ ēberārā sida ewariza idji sacerdoterāda bēadida. Baribʌrla idira nāwā jara bλa:

“Mλa bārāra waa mλ sacerdoterā idu babiēa. Ātebʌrla mλ bia jara panʌda mλa bia bλya idjabā mλ igara panʌra mλa biē bλya. ³¹ Mλa bārā cawa oi ewarira jūēbʌrla. Mañne bλ dedebema drōāē bēara, bλ ēberārā drōāē bēa sida mλa jūma quinibiya. Ni abālda waraga beudaēa. ³² Mañ ewariēde mλa israelerāra bia o baya baribʌrla bλ ēberārānebema ni abālda waraga beudaēa. Mañ bērā ewariza bārāra sobiē panania idjabā sopua panania. ³³ Mλa bλ ēberārānebemada abā idu sacerdote babiya. Māwāmīna idjira sobiē baya idjabā sopua baya. Mañne waabemba bλdeba yōbʌdarāra drōā bādaēne beudia.* ³⁴ Nañgʌba cawabiya mλa jaradara wārāda māwāida: bλ warrarā Opnira, Piné sida abari ewariēde beudia.

³⁵ Māwānacarea mλa dewarada bλya mλ sacerdote bamārēā. Mλa quīrīā bλ quīrāca idjia jūma

§ **2:32** Bārāra sobiē panania idjabā sopua panania. Hebreo bedeade mañra ebuda bλēa. * **2:33** Hebreo bedeade mañ versículora ebuda bλēa. Elideba yōna sacerdoterā beupedadada 1 Samuel 22:6-23de bλ bλa.

aride o baya. Idjideba yōbʌdarāda māa bʌya ewariza mā sacerdoterāda beadamārēā. Māa israelerā boro bʌli ewariðeba ūtaa ãdjira ewariza māwā ñeadia. ³⁶ Mañ ewaride bʌ ñberāranebema wadi zocai ñeara ãdji quīrāpita zedapeda quīrā djuburiada iwidiðia paratada, codi sida maārī diadamārēā. Mañ awara ne codi carea iwidiðia sacerdoterā nezocarāda bʌdamārēā.”-

3

Ãcõrēba Samuel trñna

¹ Cûdra Samuelba Ñcõrē quīrāpita Elira carebabadjia. Mañ ewaride Ñcõrēra ñberārā ume ara cadrʌa bedeaca basía. Mâcuá cãimocara quīrāca ne unubica basía. ² Elira dau towa bʌ bẽrā biaunuca basía. Ewari aba idji cʌdade cãi basia. ³ Mañne Samuelera Ñcõrē wua dede cãi basia. Mama Ñcõrē baurudeda basia idjabá ñbñrāra wadi urua nūmasia.

⁴ Mâwā bʌde Ñcõrēba Samuelera trñ jarasia:

-¡Samuel!-

Samuelba panusia:

-Nama bʌa,-

⁵ Ara mañda Eli cãi bʌmaa pira wãpeda nãwā jarasia:

-Nama bʌa. ¿Cárē cárēa trñ bʌ?-

Eliba panusia:

-Bʌra trñé bʌa. Câine wãdua,-

Samuelera jëda wãpeda idji cʌdade tabesia.

⁶ Mañne Ñcõrēba idjira waya trñ jarasia:

-¡Samuel!-

Ara mañda Samuelera piradrʌpeda Eli bʌmaa wãsia. Mañne jarasia:

-Nama bʌa. ¿Cárē cárēa trñ bʌ?-

Eliba panusia:

-Warra, bʌra trʌ̄bʌla. Cā̄ine wādua.-

⁷ Samuelba Ācōrē sāwā bedeabarida adua bāsia Ācōrēra wādi idji ume bedeaca bada bērā. ⁸ Mañbe Ācōrēba waya Samuelera trʌ̄ jarasia. Ara mañda Samuelera piradrʌpeda Elimaa wāsia. Mañne jarasia:

-¿Cā̄rē cārē trʌ̄ bʌla?-

Mañnebʌrla Eliba cawasia Ācōrēbʌrla Samuelera trʌ̄ jara bʌla. ⁹ Mañ bērā idjia Samuelea jarasia:

-Cā̄ine wādua. Baribʌrla Ācōrēba bʌra waya trʌ̄ jaraibʌrla idjia nāwā panudua: “Bedeadua mλ Boro, mλa ūrī bʌla.”-

Mañ bērā Samuelera jēda wāpeda idji cʌdade tabesia. ¹⁰ Mañne Ācōrēra wayacusa zepeda Samuelera trʌ̄ jarasia nañna oda quīrāca:

-¡Samuel! ¡Samuel!-

Samuelba panusia:

-Bedeadua mλ Boro, mλa ūrī bʌla.-

¹¹ Ācōrēba jarasia:

-Dārāéne mλa bārā israelerārā l̄cʌrla bio cawa oya. Mañ ūrībʌlada bio dauperadía. ¹² Mañ ewaride mλa Eli, idji ēberārā sida cawa oi jaradara jūma oya. ¹³ Idji warrarāba mλ quīrāpita cadjirua obadara bio cawa bʌlmīna idu obi bʌla. Mañ carea mλa jarasia idji ēberārāra ewariza cawa o baida. ¹⁴ Mλa wārāneba Eli ēberārāa jarasia ãdjia cadjirua obadara ni mañrī bidā quīrādoaēda. Animarāra mλa babue diacuabʌda sida wādibidā mλa quīrādoaēa. Ne diabʌda sida mλa quīrādoaēa.-

¹⁵ Ācōrē bedeadacarea Samuelera idji cʌdade cā̄i b̄esia. Diapeda l̄r̄mapeda Ācōrē dede eda wābadara ewa nūm̄sia. Baribʌrla Samuelba

cāimocara quīrāca ūrīnada Elia jara quīrīāé basía. Waya bāsia māwā jaraida. ¹⁶ Baribʌrʌ Eliba Samuelera trāsia:

-¡Warra, Samuel!-

Samuelba panusia:

-Nama bʌa.-

¹⁷ Mañne Eliba iwiðisia:

-¿Ācōrēba bʌa cārēda jarasi? Idjia jaraðara ni maārī bida mērārādua. ¡Ācōrēba bʌra bio cawa oya idjia jaraðada māa jūma jaraðbʌrʌ!-

¹⁸ Mañ carea Samuelba Elia jūma jarasia. Ni maārī bida mērāé basía. Mañne Eliba sopouba nāwā jarasia:

-Idjidrʌ Ācōrē bērā idjia quīrīā bʌ quīrāca oida bʌa.-

¹⁹ Samuel waribʌrʌde Ācōrēra idji ume bāsia. Idjia Samueldeba jaradara jūma obadjia.

²⁰ Mañ bērā jūma israelerāba Dañ eyadeba aba Beersebá jewedadaa cawasidaa Samuelera wārāda Ācōrēneba bedeabarida. ²¹ Mañ ewaride Ācōrēra Silode Samuelma odjapeda idji bedeara cawabibadjia.

4

¹ Mañra Samuelba jūma israelerāa jarabadjia.

Pilisteorāba Ācōrē baurude edapedada

Mañ ewaride pilisteorāra israelerā ume djōni carea Apec purude ãbaa dji jʌresidaa. Mañ bērā israelerāra ãdjirāmaa djōne wānapeda Ebenezer caita duanesidaa. ² Djōsidade pilisteorāba israelerāra mil quīmārē quenanapeda poyasidaa.

3 Israeldebema sordaorā jēda zebʌda unusidade dji bororāba ādjiza iwidisidaa:*

-¿Cārē cārēa idī Ācōrēba pilisteorāa idu poyabisi? Ācōrē baurudera Silode edade wāna dadjirā tāēna bāmārēā. Māwā Ācōrēba dadjirāra dji quīrū jwāedabemada ēdrā bāla.-

4 Mañ carea sordaorāba ȳcʌrʌ Silodaa diabuesidaa Ācōrē baurude enenamārēā. Mañ baurude ȳrā Ācōrē jūma poya bāra bajānebema nezocarā zaca i bara panʌ ēsi bābadjia. Eli warrarā Opnira, Piné sida Ācōrē baurude enebʌdarā ume zesidaa.† **5** Ācōrē baurude israelerā sordaorā duanʌma jūēbisade jūmarāda bāsrida jīgua bāsidaa. Mañba egorora uresia.

6 Mañ bāga duanʌra pilisteorāba ūrīnapeda ādjiza iwidisidaa:

-¿Cārē cārēa hebreorāra jācua bāga duanʌ?-

Mañne cawasidaa Ācōrē baurudera israelerā duanʌmaa enesiðada. **7** Mañ carea bio ne waya panʌneba jarasidaa:

-¡Ādji Ācōrēra ādjirā duanʌma jūēsia! ¡Ay, dadjirāra mīā djuburi panʌ! Wadibida ni abāʌba ādji ācōrēra dadjirā ume djōne enenaca basía. **8** ¡Ay, dadjirāra mīā djuburi panʌ! ¿Caiba dadjirāra jāl ācōrē ȳbla bēa jwāedabemada ēdrā bāi? Ara mañ ācōrē bēaba egiptorāra ējūā pōāsa ewaraga bāde ne quīrātanoaneba quinibisidaa. **9** Mañ carea jadajirāra sozarra bēadadrā! ¡Mēsrā djōnadra hebreorā jwāeda bāeda amaaba, ādjirāra dadjirā jwāeda panana quīrāca!-

* **4:3** Dji bororā. Hebreo bedeade nāwā bá bāla: “Israelerā dji drōārā.” † **4:4** Exodus 25:17-22.

10 Mañbe pilisteorāra waya djōne wānapeda israelerāra poyasidaa. Māwā poyabʌda carea israelerāra ādji dedaa mīrū wābʌrʌsidaa. Pilisteorāba zocārā quenasidaa. Israeldebema sordaorā jīrūba djōne wābadara treinta mil quenasidaa. **11** Mañbe pilisteorāba Ācōrē baurudera edasidaa. Mañ awara Eli warrarā Opnira, Piné sida beasidaa.

12 Benjamiñneba yōnada aba ādji djō duanʌmaʌba pira wāpeda abari ewarie Silode jūñe wāsia. Sopuaba idjia cacuade jʌ bʌra jūma cōācuapeda egoro sida idji boro ʌrʌ cua erobasia.

13-15 Mañne Elira idji buguede óare chūmasia quīrācuita bai carea. Idjira 98 poa bʌ bērā dau towa bāsia. Baribʌrʌ Ācōrē baurude carea jūmawāyā crīcha bʌ bērā māwā quīrācuita bāsia. Mañne dji ēberā mīrū wānara purude jūēpeda israelerā sordaorā sāwāpedadada jūma nēbʌrʌsia. Mañ ūrīnapeda sopuaba purura bʌga duanesia. Māwā bʌga duanʌ ūrībʌrʌde Eliba iwidisia:

-¿Cārē cārēa ēberārāra jācua bʌga duanʌ?-

Mañne dji ēberā mīrū wānaba israelerā sordaorā sāwāpedadada Elia jarade wāsia. **16** Idjia Elia nāwā jarasia:

-Dadji israelerā djō duanʌmaʌba māra mīrū zesiā.-

Eliba iwidisia:

-Warra ¿sāwāsi?-

17 Dji jarade zeda ēberāba nāwā panusia:

-Pilisteorāba poyabʌda carea dadji israelerāra mīrūsidaa. Ādjirāba zocārā quenasidaa. Bʌ warrarā Opnira, Piné sida beasidaa. Mañ awara Ācōrē baurudera pilisteorāba edasidaa.-

18 Ācōrē baurudedebema ūrl̄b̄l̄r̄l̄de Elira purude eda wābada orrocawa jēdaa b̄aesia. Idjira drōāda b̄l̄ b̄r̄ā idjabā bio boreguea b̄l̄ b̄r̄ā, b̄aebl̄r̄l̄de idji l̄r̄lm̄sira b̄lapeda beusia. Elira cuarenta poa israelerā ēdrl̄ b̄l̄bari basía.

19 Mañ ewaride Eli ãiguda biogoa basia, warra toi carea basia. Idjira Piné quima basía. Mañne idjia ūrl̄sia pilisteorāba Ācōrē baurudera edasidada, idji quimara beasidada, idjabā dji zāwārē siða jaidasida. Mañ ūrl̄b̄l̄r̄l̄ba cawaēne warra puapeda tosia. Barib̄l̄r̄l̄ warra puara droaē basía.
20 Beub̄l̄r̄l̄de idji carebab̄l̄da wēr̄r̄l̄ba idjia nāwā jarasidaa:

-Necai b̄adua. B̄la umaquirā warrada tosia.-

Māwā jarapedaðamīna idjira quirā cawaē nūm̄l b̄r̄ā ni cārē siða panuē basía. **21-22** Āteb̄l̄r̄l̄ nāwā jarasia:

-Ācōrēra dadji israelerā tāēna b̄adada neēa, idji baurudera dewaraba edapedada b̄r̄ā.-

Māwā jarasia idji zāwārē Elida, dji quima Piné siða beupedada b̄r̄ā idjabā Ācōrē baurudera dewaraba edapedada b̄r̄ā. Ācōrēra dadji israelerā tāēna b̄adada neēana ada b̄r̄ā idji warrara tr̄l̄ b̄lsia Icabod.-

5

Pilisteorāba Ācōrē baurude eropanana

1 Pilisteorāba Ācōrē baurudera Ebenezerdeba ãđji puru Asdochaa edesidaa. **2** Mañbe ãđji ãcōrē Dagoñ dede ededapeda idji caita cob̄lsidaa.

3 Nurēma diapededa Asdoðebemarā Dagoñ dede edaa wābādade ãđji jwaba oda ãcōrē

Dagoñra egode þarru tablada unusidaa Æcõrẽ baurude quïrãpita. Mañda idji þabarima ãdjia waya ñta nûmsidaa. ⁴ Nurẽma diapeda Dagoñ deeda wâbldade wayacusa unusidaa Dagoñra Æcõrẽ baurude quïrãpita egode þarru tablada. Dji borora jwawa sida umena dede eda wâbadama þlá tapanasiðaa. Dji cacua awa tabasia. ⁵ Mañ ewarideba ñtaa Dagoñ sacerdoterãda, dewara ëberärã sida Dagoñ dede eda wâbldade dji boro, jwawa sida tapananama jedadagabadaa.

⁶ Mañ ewaride Æcõrẽba Asdo purura, mañ puru caita þea sida bio bië þlsia. Ædji cacuade zarega odjacuabisia. ⁷ Mañ carea ãdjirãba nãwã jarasidaa:

-Israelerã Æcõrẽ baurudera dadjirã tãena eropananië panla. Idjia dadjirãda, Dagoñ sida bio bië o þla.-

⁸ Mañ carea pilisteorãba jüma dji bororãra trâbidapeda nãwã iwidisidaa:

-Israelerã Æcõrẽ baurudera ¿sãwã odi?-

Dji bororãba panusidaa:

-Gat purudaa ededadua.-

Ara mañda Gat purudaa edesidaa.

⁹ Edepedadacarea Æcõrẽba mañ puru sida bië þlsia. Jümarã cacuade zarega odjacuabisia. Drôärãda warrarã sida mawã osia. Mañba purura bio ne wayasidaa.

¹⁰ Mañ bérã pilisteorãba Æcõrẽ baurudera Ecroñ purudaa edesidaa. Baribrla jüebldade mañ purudebemarãba Æcõrẽ baurudera ununapeda nãwã bia jarasidaa:

-¡Israelerã Æcõrẽ baurudera dadjirã quenani carea namaa enebldaa!-

11 Ācōrēba mał purura bio biě bʌda bērā zocārā quinibʌda basía. Małba purura bio ne wayasia. Pilisteorāba ādji bororāa wayacusa trābidapeda nāwā jarasidaa:

-Israelerā Ācōrē baurudera ādjirāmaa jēda ededadua. Māwā odaēbʌrʌ dadjirāra jūma quenaya.-

12 Jūma dji zocai ɓea cacuađe zarega odjacuada bērā ādji Ācōrē beaa quīrā djuburiada iwidi duanasidaa.

6

Pilisteorāba Ācōrē baurude jēda diabuepedada

1 Pilisteorāba Ācōrē baurudera ādji druade siete jedeco eropanasiidaa. **2** Małbe Dagoñ sacerdoterāda, dau ēsā unubadarā sida ābaa trācuadapeda iwidisidaa:

-¿Ācōrē baurudera sāwā odi? Daia jaradadua sāwā waya idji ɓadamaa diabuedida.-

3 Ādjirāba panusidaa:

-Bārāba israelerā Ācōrē baurudera jēda dia-buedibʌrʌ ara jāwā diabuerānadua. Ātebʌrʌ Ācōrēa ne diabuedida panla bārāba idji baurude nama eropanana carea. Māwābʌrʌ bārāba cawadia cārē cārēā Ācōrēba bārāra bio biě o bʌda. Mał awara cacua biacuadia.-

4-5 Pilisteorāba iwidisidaa:

-Māëteara ¿cārēda idjía diabuedi?-

Ādjirāba panusidaa:

-Bārā bororāra juesuma panʌ bērā nāwā odida panla: oroda edadapeda bārā cacuađe zarega odjacuada quīrāca juesuma odadua. Mał awara

dadji drua ãrī bə churi quĩrāca juesuma odadua. Mañgʌra israelerā Ācōrēa diabuedadua bärāra, bärā bororā sida bia mīga panʌ bérā. Mâwā bärāba unubidia idjida waya panʌda. Āibērā idjia dadjurāra, dadji ãcōrē beada, idjabā dadji ejūā sida waa biě oësicada. ⁶ ¿Cárē cárēa bärāra egip-torā ãdji boro sida so zarea panana quĩrāca so zarea panʌ? Ācōrē baurudera jēda diabuedadua. Ācōrēba egip-torā bio cawa oside ¿ãdjirāba israel-erāra idu wâbisidaěca?

⁷ Mañ bérā carreta djiwidida obidadua. Idjabā pacara warra bara panʌda umé edadadua. Mañ pacara wadi carreta errebaridacada beadida panʌa. Adjira carretadaa jñ nûmʌnadua baribʌrʌ dji warrara ãdji ume idu wâbiränadua; ãtebʌrʌ corrade bʌdadua. ⁸ Mañbe Ācōrē baurudera carretade cobʌdadua. Mañ orrocawa dewara baurudeda cobʌdadua. Mañne eda bärāba oro ocuadara bʌdadua. Mañra Ācōrēa diabuedadua idji baurude eropanana carea. Mañbebʌrʌ pacaa carretara idu edebidada.

⁹ Baribʌrʌ nañgʌda quĩrācuitadadua: pacaba carretara israelerā puru Bet-semedaa ededibʌrʌ, wärāda Ācōrēba dadjurāra biě erobasisa. Mamaa ededaëbʌrʌ dadjurāba cawadia idjia dadjurāra jāwā oë basida; ãtebʌrʌ ara jāwā biě panesidaa.-

¹⁰ Ara mañda mäwā osidaa. Paca warra bara panʌda umé edadapeda carretadaa jñsidaa. Dji warrara corrade bʌsidaa. ¹¹ Mañbe Ācōrē baurudera carretade cobʌdapeda dewara baurudeda orrocawa bʌsidaa. Mañne eda churi oro ocuadara, ãdji cacuadē zarega odjacuadā quĩrāca oda sida bʌsidaa. ¹² Paca quenabuesidade

jipa Bet-semenaa bia wāsidaa, ni maārī bida o āyā wānaē basía. Mañne pilisteorā dji droma bearā caidu acade wāsidaa abā Bet-seme daucha.

13 Mañ ewaride israelerā Bet-semedebemaba ādji trigoda jewedade ewa duanasia. Mañne cawaēne pacaba dji carretara Ācōrē baurude bara errebari enebʌdada unusidaa. Mañ carea bio bʌsridasidaa. **14-15** Dji carreta Bet-seme druađe jū̄eside pacara nū̄panesidaa ēberā Josue abada ējūāne, mōgara waiþla cobla caita. Mama levitarāba Ācōrē baurudera, oro ocuada bara bʌ baurude sida edadapeda mañ mōgara waiþla ðr̄l̄ coblasidaa. Mañne ēberārāba carretara ēgawedapeda tʌbʌda cajérāsidaa. Mañbe pacara, dewara animarā sida Ācōrēa babue diasidaa. **16** Pilisteorā bororā juesuma panʌba mañda ununapeda Ecroñnaa jēda wāsidaa.

17 Pilisteorāba ādji cacuade zarega odjacuada quīrāca orodeda odapeda Ācōrē baurude eropanana carea Asdo puruba, Gaza puruba, Ascaloñ puruba, Gat puruba, Ecroñ puru bida Ācōrēa abā abā diasidaa. **18** Mañ awara pilisteorā boro juesuma panʌba dewara puru ɓeada ādjirā jwaeđa eropanasidaa. Puruza churi quīrāca oro odada abā diasidaa. ʌcʌrʌ purura mōgaraba jūrā ca ɓeasia idjabə ʌcʌrʌ ara jāwā ɓeasia. Mañ purura ɓeasia pilisteo druađeba abā mōgara waiþla cobla. Mañ mōgarara wadibibida Josue Bet-Semedebema ējūāne bʌla israelerāba Ācōrē baurudera ðr̄l̄ cobla pedadama.

19 Ācōrēba israelerā Bet-semedebemara setenta

quinibisia idji baurudedede eda acapedada carea.* Mañne purura bio jīāsia Ācōrēba zocārā quinibida bērā. ²⁰ Mañ carea jarasidaa:

-Ācōrēra jipa bāl bērā ¿caida idji quīrāpita poya bai? Nañ baurudera ãyā diabuedida panla baribārla ¿cairāmaa diabuedi?-

²¹ Mañ carea Quiriat-jeariñ purudaa l̄cārla dia-buesidaa nāwā jarađamārēā:

-Pilisteorāba Ācōrē baurudera waya jēda dia-buesidaa. Mañ bērā j̄rl̄de zedadua.-

7

¹ Ara mañda Quiriat-jeariñnebemarā zedapeda Ācōrē baurudera edesidaa. Mañbe eya zaquede Abinadá dede bādapeda Abinadá warra Eleazada edasidaa waga bamārēā.

8

Israelerāba ādjirā boro bāl quīrīñ panana

¹⁻² Samuelba warrada umé eroëasia. Dji nabemara Joel abadjidaa. Dewarabemara Abías abadjidaa. Samuel drōā bēdacarea idji warrarāra israelerā nēbāra cawa obadarāda bāsia. Ādjia Beersebá purude cawa obadjidaa. ³ Baribārla Samuel warrarāra idji quīrāca jipa nībadaca basía. Ātebārla biara parata awua panasidaa. Aþaþba paratada diasira mañ ëberāare panebadjidaa. Mañ bērā jipa cawa odaca basía. ⁴ Mañ carea Israeldebema dji dromarāda ãbaa dji j̄redapeda

* **6:19** Setenta. Hebreo bedeade l̄cārla cartade nāwā bāl bāla: “Ëberārāra setenta, ñberārāra cincuenta mil.”

Ramá purudaa Samuel ume bedeade wāsiðaa.

⁵ Samuelea nāwā jarasidaa:

-Bʌra drōāda b̄esia idjab̄a bʌ warrarāra bʌ quīrāca jipa nībadacaa. Mañ b̄ērā ab̄a bʌdua dadjirā boroda b̄emārēā dewara druade eroþea quīrāca.-

⁶ Māwā jarabʌdara Samuelba biě ūrīna b̄ērā Ācōrēa iwidiisia sāwā oida bʌ cawaya. ⁷ Mañne Ācōrēba nāwā panusia:

-Ādjirāba jara panʌra jūma odua. Māwā jara panʌneba bʌda igara panʌea. Mādrʌ igara panʌa. Quīrīāé panʌa m̄ra ādji boro baida. ⁸ M̄a ādjjirā Egipetdeba ēdrʌ edadadeba ðtaa aþarida obadaa. Ādja ara cadrʌa m̄ra igarabadaa dewara ācōrē b̄eada ēpēni carea. Ara mañ quīrāca bʌda o panʌa. ⁹ Mañ carea ādjjirāba jara panʌ quīrāca ab̄a bʌdua ādjjirā boroda b̄emārēā. Baribʌrʌ mañ nañna ādjjirāa ebudā jaradua mañ boroba sāwā o baida.-

¹⁰ Jūma Ācōrēba jaradara Samuelba dji boro iwidi panʌrāa nāwā jarasia:

¹¹ -Bārāba ab̄a bārā boroda bʌdibʌrʌ, idjia nāwā oya: bārā warrarā cūdra b̄eara zocaya. Idjia ðclgrʌ bʌcuaya carretadeba idjab̄a cawayodeba djōnamārēā. Dewararāda idji carreta noocoare pira wābicuaya ēberārā oðebemada ãyā j̄recuadamārēā. ¹² Lcʌrʌ bʌcuaya mil sordaorā bororāda b̄eadamārēā idjab̄a ðclgrʌ bʌcuaya cincuenta sordaorā bororāda b̄eadamārēā. Lcʌrʌ bʌcuaya idji ējūā oðamārēā idjab̄a néu ewadamārēā. Mañ awara ðclgrʌ bʌcuaya carretadebema idjab̄a djōi careabema oðamārēā.

13 Mañ awara bārā cau awērā bearā zocaya. Ādjirāra bācuaya quera odamārēā, ne djudamārēā, idjaba pañ ābuđamārēā.

14 Idjaba bārā ējūā dji biara bearā, bārā uva ējūā dji biara bearā, bārā olivo ējūā sida edapeda idjiare bearāa diacuaya. **15** Mañ awara bārāba trigo ewabādaebemada, uva ewabādaebema sida edaya. Bārāba ē die ewabādaza idjia aba edapeda idjiare bearāa diacuaya. **16** Mañ awara bārā nezocarā dji umaquīrāda, dji wērā sida idji itea edaya. Bārā pacara, burro sida dji biara beada idji itea edaya.* **17** Mañ awara bārā ovejadebemada, bārā chiwatudebema sida edaya. Bārāba die juachabādaza idjia aba edaya. Mañ awara ara bādjida idji nezocarāda beadia. **18** Mañ ewaride bārā boroba māwā o bā carea Ācōrēa quīrā djuburiada iwiđidia baribārā idjia bārā bedeara ūrīea.-

19 Samuelba māwā jaradamīna israelerāba ni maārī bida ījānaē basía. Ātebārā nāwā jarasidaa:

-Ījānaēa. Dairāba quīrīā panā aba dadjirā boro baida. **20** Māwā dewara drua bēaba āđi boro eropanā quīrāca dadjirā bida eropanania. Mañ boroba dadjirāra pe eroþaya. Idjaba djōne wābādae idjidrā noocoare wāya.-

21 Mañ ūrīpeda Samuelba āđi bedeara jūma Ācōrēa jarasia. **22** Mañne Ācōrēba panusia:

-Ādjirāba jara panā quīrāca odua. Abā bādua āđirā boro bamārēā.-

* **8:16** Bārā paca. Griego bedeade māwā bāl bāla. Hebreode bāl bāla “bārā cūdrarā.”

Mał bērā Samuelba israelerā boroda abā blyada apeda jūmarāda ādji puruza wābisia.

9

Samuel Saul ume dji unupedada

¹ Benjamiñneba yōna Quis abadada basia. Idjira Abiel warra basia. Abielera Zero warra basia. Zerora Becorá warra basia. Becorára Apía warra basia. Apíara Benjamiñneba yōna basia. Mał ēberā Quis abadara dji droma basia. ² Idjia warra cūdrada eroësia Saul abadada. Saulora jūma israelerā cāyābara quīrāwārēära basia idjabä dra-soara basia.

³ Ewari abā Saul zeza Quis burroda ȫclagl nēbasidaa. Mał carea idji warra Sauloa nāwā jarasia:

–Dadji burrrora j̄lr̄de wādua. Nezocada abā ededu.–

⁴ Ara mañda Saulba Epraiñ eyaida ȫl ējūñe, Salisade, Saaliñne, Benjamiñ ējūñe biđa j̄lr̄ nībasia. Māwāmīna unuē basia. ⁵ Zup ējūñe jūesiđade Saulba idji nezocaa jarasia:

–Jēda wāna. Nañbara m̄l zezara idji burro carea sopua ȫlēa ãteb̄l̄r̄ dadji carea sopua ȫla.–

⁶ Dji nezocabä panusia:

–Nał purude Ācōrēneba bedeabarida ȫla. Jūmarāba idjira waya panla. Jūma idjia jarab̄l̄r̄ra wārāda māwābaria. Idjimaa wāna. Idjia poya jaraisicada sāma burrrora j̄lr̄de wānida panl̄da.–

⁷ Saulba panusia:

–Māẽteara wāna. Barib̄l̄r̄ ȫcārēda idji itea ededi? Dadjia enepedada pañra jōsia. Ni cārē sida neē panla idjia diadi carea.–

8 Dji nezocaba panusia:

-Mλa nama parata torroda aba erobla.*
Maλggra idjia diadia jaramārēā sāma burorra
jlrade wānida panada.-

9-10 Saulba jarasia:

-Bia bla. Wāna.-

Ara mañda Saulora idji nezoca ume purudaa
Ācōrēneba bedeabarimaa wāsidaa. (Mañ ewaride
israelerāba Ācōrēneba bedeabarira dau ēsā un-
ubarida jarabadjidaa. Mañ bērā abalba Ācōrēa
iwidi quīrīā bλde jarabadjia: “Dau ēsā unubarida
acade wāna.”) **11** Jūēbododade eyade ñtaa nībasidaa.
Mañne awērārā baido juede wābλdada unusidaa.
Ādjia mañ awērārāa nāwā iwidisidaa:

-Dji dau ēsā unubarira ¿nañ purude bλca?-

12 Awērārāba nāwā panusidaa:

-Māē, noocoare bλa. Isabe wānadua. Idi pu-
rubia eya borode animarāda Ācōrēa babue diadi
bērā idjira zesia. **13** Purude jūēsidara idjira is-
abe jlradadua. Māwāébλrλ idjira eya borodaa ne
code wāya. Idjiabλrλ animarā Ācōrēa babue dia-
pedadada bia jara bλida bλa ēberārāba codi naēna.
Isabe wānibλrλ idjira ununia.-

14 Ara mañda ādjira purudaa ñtaa wāsidaa.
Jūēbλdade Samuelera eya borodaa wābλrλda ādji
ume quīrādhusia.

15 Nurēmaena Saul jūēi naēna Ācōrēba Samuelea
nañgλda cawabisia:

16 -Nu ara nañ horaca mλa Benjamīñ
ējūñebemada aba bλmaa diabueya. Idjidrλ bλdua

* **9:8** Parata torroda aba. Hebreo bedeade nāwā bλ bλa “un cuarto
de siglo.”

mă puru Israel boro bamărëä. Idjiablră bărăra pilisteoră jawaedabemada ēdră blya. Măaunu bla mă purura bio bia miga blda. Idjaba mă ūri bla ādjirăba quiră djuburiada iwidî panlda.-

¹⁷ Samuelba Saul unuside Ācōrëba idjia jarasia:

-Jăl ūberădră măa blya nuena jara basia. Idjiablră mă purura pe eroþaya.-

¹⁸ Purude eda wābadama Saulora Samuel caita wāpeda jarasia:

-Mă djuburia măa jaradua dji dau ūsă unubari dera sāma blda.-

¹⁹ Samuelba jarasia:

-Dau ūsă unubarira măa. Eya borodaa măna wādua. Măa quiriă bla idi blra mă ume ne coida. Nu diapeda bla iwidiblrăda măa jaraya. Măwānacarea măa blra idu wābiya. ²⁰ Burro ewari ūbea adua panla carea sopuarădua. Bl ūberărăba unusidăa. Mał awara jūma israelerăba quiriă panla blda, bl zezadeba yōbldară sida ādjiră boroda þeadida.-†

²¹ Saulba panusia:

-Bariblrl măra Benjamīneba yōnada jāwābla. Dai purura Israeldeba yōpedadă doce purudebemada dji caibeara bla. Mał awara Benjamīneba yōpedadădebemada mă ūberărăda dji edaara þeaa. Małda ȝcārē cārēa bla măa măwā jara bλ?-

²² Mañbe Samuelba Saulora, idji nezoca sida eya borode bl dedaa edepeda ūberără treinta panla

† ^{9:20} Jūma israelerăba quiriă panla blda, bl zezadeba yōbldară sida ādjiră boroda þeadida. Hebreo bedeade nāwā bl bла: "Jūma israeleră ne biada ȝbla, bl zezadeba yōbldară biđa edadaća?"

tāēna chūmebisia dji dromaara b̄ea chūmebadama.
23 Mañbe Samuelba ne djubaría nāwā jarasia:

-Ne djara māa b̄á awara b̄abidara enedua.-

24 Ara mañda ne djubariba chīdeebema djarada enesia Saulba comārēā. Mañne Samuelba jarasia:

-Codua. Māa purua ābaa ne codi jaraside nañḡra b̄a itea awara b̄abisia.-

Ara mañda Saulora Samuel ume ne cosia.
25 Māwānacarea ādjira eya borodeba purudaa edaa zedapeda Samuel dede dji ītaarebema dejāne Saul itea cldada osidaa. **26** Mama Saulora cāisia.‡

Nurēma Samuelba Saul mañ ītaarebema dejāne b̄lda tr̄peda jarasia:

-Pirabaridua, wāida b̄la.-

Ara mañda Saulora piradr̄peda Samuel ume dajadaa wāsidaa. **27** Purudeba wāb̄dade Samuelba Sauloa jarasia:

-B̄a nezocaa jaradua na wāmārēā barib̄ra b̄ra wađi wārādua. Ācōrēba jarabi b̄ra māa b̄á jaraida b̄la.-

Ara mañda Saul nezocara na wāsia.

10

Samuelba Saul israelerā boroda b̄la

1 Mañbe Samuelba nedragada edapeda Saul boro īrā weasia. Uridarrađe isōpeda nāwā jarasia:

‡ **9:26** Dji ītaarebema dejāne Saul itea cldada osidaa. Mama Saulora cāisia. Griego bedeade māwā b̄á b̄la. Hebreo bedeade nāwā b̄la: “Samuelera Saul ume bedeasia dji ītaarebema dejāne. Nurēma āsabodode īrāmasidaa.”

-Ācōrēba idī b̄lra b̄lb̄rla idji puru Israel boroda b̄amārēā. [B̄lab̄rl nañ purura pe eroþaya idjaþa ādjirā dji quírūnebemada ēdr̄l b̄lya. Nāwā b̄la cawaya Ācōrēba wārāda b̄lra israelerā boroda b̄lsida.]^{*} ² Namaþba b̄l wāb̄rlde Benjamiñneba yōpedadarā ējūâne Selsa purude ēberāda umé unuya. Ādjira Isa quima Raquel t̄baripedada caita panania. Ādjia b̄lá nāwā jaradia: “B̄la burro j̄lrl b̄adara unusidaa. Mañ b̄érā burro carea b̄l zezara sopuaẽ b̄la, āteþrl b̄árā carea sopua b̄la. Idjia iwidī b̄la sāwā b̄lra unuida.”

³ Mañ awara Tabor ējūâne bacuru waib̄lama jūéþrlde ēberāda ūbea unuya. Ādjira Beteldaa wāb̄ldaa Ācōrēa ne diadi carea. Aþaþba chiwatuda ūbea eroþaya. Aþaþba pañda ūbea eroþaya. Dewarabemaba uva b̄ada animarā e odade eroþaya. ⁴ Ādjia b̄lá bedeadapeda pañda umé diadia. Mañra edadua.

⁵ Mamaþba b̄lra Guibea purudaa wāya pilisteorā sordaorā panabadama.[†] Purude jūéþodode Ācōrēneba bedeabadarāda eya borodeba edaa zeb̄ldada unuya. Ādjirā ãcōrēneba bedea panania.[‡] Ādji noocoare ēberārāba tōnōða, chiruda, arpa sida zá n̄badia.

⁶ Mañ unub̄rlde ãcōrē Jaurera b̄lmaa zeya. Mañ b̄érā b̄l sida ādjirā quírāca ãcōrēneba bedeaya.

* **10:1** Bedea corchetede b̄lra griego bedeade b̄l b̄la. Hebreo bedeade neëa. † **10:5** Hebreo bedeade Guibea tr̄lba jara b̄la “Ācōrē eya.” ‡ **10:5** ãcōrēneba bedea panania. Hebreo bedeade ebuda b̄lëa sāwā bedeasidada. Zocãrãmaarā ādjia ãcōrē bedeada m̄ä cawaië jara panasidaa waa dadjia ūr̄naca bedeade bedea panasidaa.

Mamałba ñtaa bʌra awara ɓeya. ⁷ Mλa jarada jūma māwānacarea bʌa o quřiňabʌrʌda odua, Ācōrēra bʌ ume ɓai bērā. ⁸ Mał bērā Gilgaldaa na wāpeda mλra jλādua. Domia abəlde mλra bʌma jūéya. Małbe Ācōrēa animarāda jūma babue diadia idjabā idji ume necai ɓai careabema animarā dragada babue diadia. Māwānacarea mλa jaraya bʌa cārēda oida bʌda.-

⁹ Saul Samuelmałba wābʌrʌde Ācōrēba idji crīchara awara bʌsia. Ara mał ewaride Samuelba jaradara jūma māwāsia. ¹⁰ Mał bērā Saul idji nezoca ume Guibeade jūésidade Ācōrēneba bedeabadarāda zebʌdada unusidaa. Ara małda Ācōrē Jaurera Saulmaa zesia. Małba Saul sida  adjirā quřiňaca Ācōrēneba bedea  esia. ¹¹ Baribʌgʌ Saul unubadarāba idjira Ācōrēneba bedea  ada unusidaade ara  adjidu a jarasidaa:

-¿Cārēda sāwāsi Quis warra Saulora jāwā nūmʌra? ¿Idji sida Ācōrēneba bedeabarica?-

¹² Mamabema abəlba jarasia:

-¿ Adjirā zezara cai?-§

Mał carea abəlba ne oca bađada cawa ne o  eibʌrʌ israelerāba nāwā jarabadaa: “¿Saul sida Ācōrēneba bedeabarica?”

¹³ Māwānacarea Saulora idji diguidā jū sia.*

¹⁴ Małne idji djabadrō ba idjía, dji nezocaa bida nāwā iwi isia:

-B r ra ¿s ma panasi a?-

Saulba panusia:

§ ^{10:12} Hebreo bedeade małra ebuda  la a.  c r maar  e ber ba Saulora bi  jara  la. * ^{10:13} Idji diguid a jū sia. Griego bedeade māw   la  la. Hebreode  la  la: “Eya borod  jū sia.”

-Dai burroda jʌrl̥ panasidaa. Baribʌrl̥ ununaẽ bẽrā Samuelmaa bedeade wāsidaa.-

¹⁵ Idji djabadrōāba iwidisia:

-¿Samuelba cārēda jarasi? M̥l̥ djuburia idjia jaradara jūma nẽbʌrl̥dua.-

¹⁶ Saulba jarasia:

-Idjia daia ebuda jarasia bārāba burrrora unusidada.-

Baribʌrl̥ Saulba jaraẽ basía Samuelba idjira israelerā boro bai jaradara.

¹⁷ Māwānacarea Samuelba Mizpa purude israelerā Ācōrē quīrāpita ābaa jʌresia. ¹⁸ Mañbe jarasia:

-Dadji israelerā Ācōrēba nāwā jara bʌla: “M̥la bārāra Egiptodeba ēdr̥ enesia. Ādji jʌwaedabemada idjaba jūma dewara puruba bārā biẽ o pannebemada ēdr̥ edasia.”

¹⁹ Ācōrēba bārāra bia mīga pannebemada idjaba sopuadebemada ēdr̥ edabarimīna nañ ewaride idjira igara panla. Mañ carea jara panla: “Aba bʌl̥dua dadji boroda bāmārēā.” Mañ bẽrā aba bʌl̥dia. Bārā doce purura Ācōrē quīrāpita zedapeda idjia cawabiya sāñg̥a purudebemada dji boro baida. Mañbe mañ purudebema ēberārāra idji quīrāpita zedapeda idjia cawabiya caida dji boro baida.-

²⁰ Mañbe Samuelba israelerā doce puruda Ācōrē quīrāpita jūma tr̥cuapeda Ācōrēba cawabisia dji borora Benjamiñneba yōna purudebema baida. ²¹ Māwānacarea Samuelba Benjamīl̥ purudebemarāra caitaara zebisia. Mañne Ācōrēba cawabisia dji borora Matrideba yōpedadaddebema baida. Mañ ēberārānebemada Ācōrēba cawabisia

Quis warra Sauldr^λ edasida israelerā boroda bamārēā. Mañ bērā Saulora j^λr^λsidaa barib^λr^λ ununaē basía. ²² Mañ carea wayacusa Ācōrēa iwidisidaa Saulora zesi cawaya. Mañne Ācōrēba jarasia Saulora b^λmīna netatade mīrū b^λda. ²³ Ara mañda idjira j^λr^λdē pira wānapeda puru quīrāpita enesidaa. Mañne puruba unusidaa idjira jūmarā cāyābara drasoara b^λda. ²⁴ Samuelba purua jarasia:

-Ācōrēba nañ ëberāda edasia bārā boro bamārēā. Dadjirā tāēna dewarada idji quīrāca neēa.-

Ara mañda puruba nāwā bia jarasia:

-¡Bia b^λa dadjirā boroda!-[†]

²⁵ Ara mañda Samuelba purua jarasia ãdji boroba cārēda o baida b^λda. Mañra jūma cartadē b^λsia. Mañbe dji cartara Ācōrē dede idji quīrāpita waga b^λsia. Māwānacarea Samuelba jūmarāda ãdji deza wābicuasia.

²⁶ Saul sida idji puru Guibeadaa wāsia. Idji ume ñ^λcar^λ ëberā sozarra b^λeada wāsidaa Ācōrēba ãdjjirā sode b^λda bērā idjiare pananamārēā. ²⁷ Barib^λr^λ ñ^λcar^λ ëberā cadjiruarāba Saulora siriē b^λda ununa bērā idji itea nebiada diadāē basía. Mañ awara nāwā jarasidaa:

-Jāñ ëberāba dadjirāra ¿sāwā ëdr^λ b^λi?-

Barib^λr^λ Saulba ãdjia jara pan^λra quīrācuitaē basía. Äteb^λr^λ chupea b^λesia.

11

Saulba amonitarā poyada

[†] **10:24** Hebreo bedeade b^λ b^λa: "Dadjirā borora zocai b^λadua."

1 Māwānacarea amonitarā boro Nahasada idji sordaorā ume Gala druade wānapeda Jabe puruda jūrā edasidaa uradi carea. Baribarla mañ purudebemarāba Nahasaa jarasidaa:

-Dai ume bedea bādua ābaa necai panani carea. Mañbe dairāra bā nezocarāda beadia.-

2 Amonitarā boro Nahasaba panusia:

-Māa bārā ume bedea bāya ābaa necai panani carea. Baribarla māwā odi naēna jūmarāba jāwa araarebema dauda māa idu nuētabidida panla. Māwā dewara puru quīrāpita māa jūma bārā israelerāra quīrā perabiyā.-

3 Jabedebema bororāba nāwā panusidaa:

-Daia domia abā diadua jūma israelerāmaa bedea diabuedi carea. Mañne ni abālba daida carebade zedaēbarla, daira bā jāwaedā panenia.-

4 Jabedebemarāba diabuepedadara Guibea purude Saul bābarima jūesidaa. Mama Nahasaba jaradara purua jūma nēbārlasidaa. Mañ carea jūmarāda jīabi bāga nūmesia. **5** Māwā panane Saulora idji pacabara idji ējūāneba zepeda nāwā iwidiisia:

-¿Sāwāsida? ¿Cārē cārēā jācua jīā duanā?-

Mañne puruba Sauloa Jabedebemarāba jarapedadara jūma nēbārlasidaa. **6** Saulba mañ ūrīsidae Ācōrē Jauredeba besia. Nahasaba israelerā biē oi jarada carea Saulora bio quīrūsia. **7** Ara mañda pacada umé beasia. Drapetapeda tācuasia. Dji tācuadara Israel puru bēaza diabuecuasia. Dji edepedadaba puruza nāwā jarasidaa:

-Bariduada Sauloare idjabā Samueleare djōne wānaēbarla, idji pacara ara nañ pacabu quīrāca beadia.-

Êberârâ mał ūrîpedadara Æcôrêba bio ne wayabisia. Mał bêrâ abari crîchada edałapeda djöne wâsidaa. ⁸ Saulba ãdjirâra Beze purude jaresia. Ædji juachaside Judadebemada treinta mil panasidaa, waabema israelerâda tresciento mil panasidaa. ⁹ Małbe Jabeđebemaba diabuepedadarâa Saulba nâwâ jarasia:

-Jabeđebemarâa jaradadua nu umatipa bai naëna dairâba ãdjirâra ēdrâ bâdida.-

Ara małda ëberârâ Jabeđebemaba diabuepedadara jëda wânapeda Saulba jaradara purua jarasidaa. Mał ūrîsidade Jabeđebemarâra bio bâsridasidaa. ¹⁰ Małne ãdjirâba amonitarâ boro Nahasa sewadeba jarasidaa:

-Nu dairâra bâjawaeda panenia. Małne dairâra bâla quîrîä bâl quîrâca odua.-

¹¹ Baribârla nurëma Saulba idji sordaorâda cábana awara awara bâsia. Idjia zocârâ edasia idjabâ dewara boro umé panâa ãdjiza abari quîrâca diasia. Wadi pâimaena amonitarâra urađe wânapeda quena panasidaa abâ umatipa babârlâdaa. Dji zocai panenara memenesidaa. Ni abâ bida âbaa panenaë basía.

¹² Małne israelerâba Samuelea jarasidaa:

-¿Cairâbârla Saulora dadjirâ boro baida quîrîäé panasida? Dairâa jaradadua beadi carea.-

¹³ Baribârla Saulba jarasia:

-Mâwâéa. Idi ni abâlada beadaëa Æcôrêba dadji israelerâra ēdrâ edada bêrâ.-

¹⁴ Małbe Samuelba purua jarasia:

-Gilgalâaa wâna. Jâmabârla Saulora dadjirâ boroda wayacusa jara bâdida.-

15 Ara mañda jūma israelerāra Gilgaldaa wānapeda Ācōrē quīrāpita Saulora bāsidaa ādjirā boroda bāmārēā. Mañbe Ācōrē ume necai bēadi careabema animarā dragada babue diadapeda purura Saul sida ãbaa bio bāsrida ne cosidaa.

12

Samuelba israelerā Saul jāwaeda bāda

1 Māwānacarea Samuelba jūma israelerāa nāwā jarasia:

-Bārāba jarapedadara māa jūma osia. Māa aba bāsia bārā boroda bāmārēā. **2** Idira idjiabārla bārāra pe erobaya. Māra drōāda bāl bērā boro torroa bāla. Māl warrarā drōā bēa sida bārā ume panla. Māl cūdra edaļba aba idi ewariēaa bārāra pe erobasia. **3** Māra bārā quīrāpita bāla. Māa djārā pacada, burro sida jārīca basia idjabā sewadeba djārāra biē jaraca basia ni biē oca basia. Māra paratabari ni abałare baca basia. Baribārla māa cadjiruada osibārla, bārāba Ācōrē quīrāpita, dadjirā boro idjia edađa quīrāpita bida jaradadua. Biē o bāldeba djārānedaa edasibārla māa jūma jēda diaya.-

4 Puruba panusia:

-Bāla dairāra sewadeba biē jaraca basia ni biē oca basia. Djārānedaa jārīca basia.-

5 Samuelba jarasia:

-Ācōrēba, dadjirā boro idjia edađa bida ūrīsidaa bārāba māra bedeade bālēana a panāda.-

Puruba panusia:

-Māē, māwā bāla.-

6 Mañbe Samuelba jarasia:

-Ācōrēbʌrl Moiseda, Aaroñ sida edapeda dadji drōā naēnabemarāra Egiptodeba ēdrʌ enesia.

7 Mañ bērā quīrācuita ūrīnadua. Bārāba Ācōrē awara abā bārā boroda bāmārēā bʌlbisidade biē osidaa. Mañgʌra Ācōrē quīrāpita mλa bārāa ebuda cawabiya. Ācōrēba bārāra, bārā drōā naēnabemarā sida bio carebasia. **8** Jacobo Egiptode bāde wānacarea egiptorāba idjideba yōpedadarāda biē osidaa. Mañ bērā ãdjirāba Ācōrēa quīrā djuburiada iwidiadapeda idjia Moiseda Aaroñ sida ãdjirāmaa diabuesia. Mañbe Moiseba Aaroñ ume bārā drōā naēnabemarāra Egiptodeba ēdrʌ enesidaa nañ ējūâne pananamārēā.

9 Baribʌrl dārāéne ãdjirāba Ācōrēra igarasidaa. Mañ carea idjia Hazordebema sordaorā boro Sisarāa ãdjirāra idu poyabisia. Mañ awara pilistedorāa, Moab druadebema boroa bida ãdjirāra idu poyabisia.* **10** Māwā panʌne israelerāba Ācōrēa nāwā quīrā djuburiada iwidisidaa: “Dairāba cadjiruada osidaa. Bʌra igaradapeda Baalda, Astarte sida ēpēsidaa. Baribʌrl bʌa dairāra dji quīrū jʌwaedabemada ēdrʌ bʌlibʌrl, bʌdrʌ ēpē panania.”

11 Mañ carea Ācōrēba Gedeoñ Jerobaal abadada, Baracoda, Jepteda idjabāa mλ sida diabuesia bārā dji quīrūnebemada ēdrʌ bʌmārēā. Māwā bārāra necai panebadjidaa.

12 Baribʌrl amonitarā boro Nahasada bārā ume djōne zebʌrlada cawasiadade bārāba mλa nāwā jarasidaa: “Aba bʌdua dadjirā boroda bāmārēā.” Ācōrēra dadjirā boromīna bārāba māwā jarasidaa.

* **12:9** Sisará, Juece 4:1-3. Pilistedorā, moabitara. Juece 10:6-7.

¹³ Iđi bārāba edapedada borora nama b̄la. Bārāba iwidipedadara Ācōrēba diasia. ¹⁴ Bariblrl Ācōrēra waya pananadua. Idjia jara b̄lra ījā ođadua. Ni maăři bida igararānadua. Bārāba, bārā boro bida idjida wārāda ēpēniblrl, bia duanania. ¹⁵ Bariblrl idjia jara b̄lra ījānaēb̄lrl idjaba igaradiblrl, idjia cawa oya bārā drōā naēnabemarā cawa ođa quīrāca.[†]

¹⁶ Acłdadua. Bārāba ununia Ācōrēba bārā quīrāpita ne ununacada obłrlada. ¹⁷ Ara nawena trigo jara nūmł bērā cue zecaa. Bariblrl młā Ācōrēa iwidiya cue zebimārēä idjaba baa sida baebibimārēä. Małneba bārāba cawadia Ācōrē quīrāpita cadjiruada osidada idji awara abā bārā boroda bāmārēä iwidiśidade.-

¹⁸ Ara małda Samuelba Ācōrēa iwidiśia. Małne Ācōrēba cuera zebisia. Baa sida bae nūmebisia. Mał unubłdade puruba Ācōrēda, Samuel sida bio wayasidaa. ¹⁹ Mał carea jūmarāba Samuelea jarasidaa:

-Dairā, b̄l nezocarā beurānamārēä Ācōrēa iwidiđua. Dairāba naēna cadjirua opedada awara wayacusa cadjiruada osidaa Ācōrē awara abā dairā boroda bāmārēä iwidiśidade.-

²⁰ Samuelba jarasia:

-Ne wayarānadua. Wārāda bārāba bio cadjiruada osidaa. Jāłbe Ācōrēra waa igararānadua. Wārāda sodeba idjira ēpēnadua. ²¹ Jłwaba ođa ācōrē bēada ēpērānadua. Małgərāba bārāra poya carebadaěa ni poya ēdrł b̄lđaěa, wārā ācōrēě bērā. ²² Bariblrl

[†] **12:15** Bārā drōā naēnabemarā cawa ođa quīrāca. Hebreo bedeade māwā b̄l b̄la. Griegode nāwā b̄la: "Bārā boro sida cawa oya."

Ācōrēba quīrīāna bērā bārāra edasia idji puru bamārēā. Mañ bērā idjia bārāra igaraēa ni abālba idjida biē jararānamārēā. ²³ Māa bārā carea iwidī bāya. Māwā oēbārl Ācōrē quīrāpita cadjiruada o bāya. Mañ awara māa wadibida jaradia bāya sāwā jipa nībadida panla. ²⁴ Bārāba unusidaa Ācōrēba bārā itea ne waibālada o bālada. Mañ bērā abā idjidrl wayadadua. Sodeba idjida ēpēnadua. ²⁵ Baribārl cadjiruada o pananibārl, Ācōrēba bārāra, bārā boro sida ãyā bāya.-

13

Pilisteorā ume djōpedāda

¹ Saul 30 poa bāside israelerā boroda bēsia. Idjira 42 poa ãdji boro basia.*

² Saulba sordaorāda mil ūbea edasia. Mil umé idji ume panasidaa Micmā purude Betel eyaida bāl ējūāne. Mil abā idji warra Jonatañ ume panasidaa Guibeua purude Benjamiñneba yōpedadarā ējūāne. Saulba waabema sordaorāra ãdji diguidaa jūma wābisia. ³ Guebā purude Jonatañra pilisteorā sordaorā duanabadamaa wāpeda ãdjirāra que-nasia.† Mañda pilisteorāba cawasidaa. Mañ carea Saulba jūma Israel druade cachirura zabisia jūmarāda djōne zedamārēā. Mañne nāwā jabisia: “Hebreorā, ūrīnadua.” ⁴ Nañ bedeada ãdjirāba ūrīsidaa: “Saulba pilisteorāra quenasia. Mañ carea pilisteorāba dadji israelerāra quīrāma panla.” Ara mañda israelerāra Gilgal purudaa wāsidaa Sauloare djōni carea.

* **13:1** Hebreo bedeade mañ versículora ebuda bālēa. † **13:3** Guebā. Λεγμαρā Guebāra Guibeua purua.

5 Mañmisa pilisteorāra dji jaresidaa israelerā ume djöni carea. Djöbada carretada treinta mil idjaba cawayodeba djöbada sordaorāda sei mil edesidaa.[‡] Waabema sordaorā edepedadara bio cābana panla bērā poya juachadaē basía. Ādjirāra Micmánaa wānapeda Bet-aveñeba ñmādau odjabariare duanesidaa.

6 Israelerāba cawasidaa ādjirāra minijīchiade panlda, pilisteorāra ādji cāyābara zocārāara panla bērā. Mañ carea uria beade, jogoa beade, mōgara waibla cobeade, idjaba baido juebada uria baido neē beade bida mīrūcuasidaa. **7** Idjaba Jordal do quīrārē ñcrla mīrūcuasidaa Gadeba yōpedadārā duanlma Gala druade. Baribrla Saulora Gilgalde blesia. Idji ume panla sordaorāra bio ne wayaaba cacua ure duanasidaa.

8 Samuelba jarada quīrāca Saulba domia aba idjira jāa basia. **§** Māwāmīna Samuelera wañibida Gilgalde jūéé basia. Mañne Saul sordaorāra memeneblda basía. **9** Mañ carea Saulba jarasia:

-Animarāda jūma babue diaði carea enenadua. Animarā Ñcōrē ume necai beadi careabema siða enenadua dji dragada babue diaði carea.-

Mañbe Saulba animarāra Ñcōrēa jūma babue diasia. **10** Ara māwā odacarea Samuelera jūésia. Ara mañda Saulba idjira audiabaride wāsia. **11** Mañne Samuelba jarasia:

-¿Cārē cārēa bla jāwā animarāra Ñcōrēa babue diasi?-

Saulba panusia:

[‡] **13:5** Treinta mil. Ñcrla cartade tres mil bla. **§ 13:8** 1 Samuel 10:8.

-Mλa jāwā osia mλ sordaorāra memenebλada bērā idjabā bλa jaradā ewaride bλra zeē bāda bērā. Maλ awara pilisteorāra Micmāne jare duanla dadjirā ume djōni carea. ¹² Mλa crīchasia nama Gilgalde ādjirāra dadjirā ume isabe djōne zedida. Maλne mλa wadibida Ācōrēa diaē basia carebamārēā. Maλ carea māwā ocara badamīna mλa animarāda babue diasia.-

¹³ Baribλrλ Samuelba panusia:

-Bλa crīcha neē bλ quīrāca jāwā osia. Ācōrēba jaradara bλa ījāé basía. ījānabara idjia bλda, bλdēba yōbλdarā siđa ewariza israelerā bororāda bλcasia. ¹⁴ Baribλrλ idjia jaradara ījānaē bērā bλra dārā israelerā boro baēa. Ācōrēba dewara ēberāda bλya idji puru boroda bāmārēā. Maλ ēberāba oya Ācōrēba quīrīā bλ quīrāca.-

¹⁵ Ara maλda Samuelera Gilgaldeba Guibeа purudaa wāsia Benjamiñeba yōpedadarā ējūāne. Maλbe Saulba sordaorā wadi idji ume panla juachasia. Jūma ābaa seisciento panasidaa.

15

Ācōrēba Saul igarada

¹ Ewari aба Samuelba Sauloa jarasia:

-Ācōrēba mλra diabuesia bλra idji puru Israel boroda bāmārēā. Maλ bērā Ācōrēba jara bλra quīrācuita ūrīdua. ² Ācōrē ne jūma poya bλba nāwā jara bλa: "Mλa amalecitarāda cawa oya israelerā biē opedada carea. Israelerā Egip-todeba ēdrasidađe amalecitarāba ādjirāra idu wāyā

wābidaē basía.* ³ Mał carea ādjirāra jūma quenane wānadua. Ādjirāba ne eroþea sida jūma babuedadua. Ni maärī bida ādjirāra quírā djuburiarānadua. Umaquírārāda, wērārāda, warrarāda, djiwidi topedāda sida jūma quenanadua. Ādji pacada, ovejada, cameyoda, burro sida jūma quenanadua.”-

⁴ Ara małda Saulba idji sordaorāra Telaiñ purude ābaa j̄arepeda juachasia. Mañne Judadebemada die mil panasidaa. Waabema sordaorāda dosciento mil panasidaa. ⁵ Małbe Saulora idji sordaorā ume Amale purudaa wāsidaa. Puru caita jūenapeda do zaque orrocawa mīrūsidaa cawaēne uraðe wāni carea. ⁶ Mañne Saulba quenitarāra nāwā jarasia:[†]

-Dairāba amalecitarāra jūma quenania. Mał bērā ādjirā tāenabemada isabe ãyā wānadua. Dairāba bārāra bea quírīé panla, dai drōā naenabemarā Egipodeba ēdr̄sidadē bārāba carebapedada bērā.-

Ara małda quenitarāra amalecitarā tāenabemada ãyā wāsidaa. ⁷ Māwānacarea Saulba idji sordaorā ume amalecitarāra quenane wāsidaa Haviladeba aba Sur ējūānaa. Sur ējūāra Egipodeba ãmādau odjabariare bla.

⁸ Amalecitarāra necoba jūma quenasidaa. Baribl̄ra ādjirā boro Agá abadada jidasidaa.

⁹ Ācōrēba jūma quenanaduada adamīna idjabā ādjia eroþea sida babuedaduada adamīna Saulba idji sordaorā bida māwā odaē basía. Amalecitarā boro Agára beadaē basía. Idjabā dji biara bea

* **15:2** Exodus 17:8-16. † **15:6** Juece 1:16-18.

ovejada, pacada, paca zaque boreguea ɓeada, oveja zaque siða beadaẽ basía. Mañ awara jūma ne bia ɓeada babuedaẽ basía. Ababe dji mācuaẽ ɓeada idjaba siriẽ ɓeada babuesidaa.

10 Māwānacarea Ācōrēba Samuelea nāwā jarasia:

11 -Māra sopua ɓla Saul carea. Idjira bārā boroda ɓlədamīna idjia māra igarasia. Māa jaradara ūjā oẽ basía.-

Mañ ūrīna carea Samuelera biẽ ɓesia. Jūma mañ diamasi Ācōrēa bedea ɓasia. **12** Nurēma diapeðeda pirabaripeda Saulora jərəde wāsia. Mañne ȳcərəba jarasidaa Saulora Carmel puruedaa wāpeda mōgara waiblada ȳta nūməsida amalecitarā poyadada quīrānebabí carea. Mamałba idjira jēda Gilgaldaa wāsiada asidaa. **13** Samuel Saul ɓama jū̄eside Saulba nāwā jarasia:

-Ācōrēba ɓla carebaya. Idjia jaradara māa jūma ūjā osia.-

14 Samuelba panusia:

-Māwā baibərə ȳmā sāwā ovejara, paca siða bia duanəda ūrī ɓla?-

15 Saulba jarasia:

-Mā sordaorāba amalecitarāneda jārīnapeða enesidaa. Dji biara ɓea ovejara, paca siða zocai ɓlsidaa ɓla Ācōrēa babue diadi carea. Baribərə waabemada dairāba jūma quenasidaa.-

16 Mañne Samuelba Sauloa jarasia:

-Chupea ūrīdua. Ācōrēba idī diamasi jaradada māa jaraya.-

Saulba panusia:

-Māẽtēara jaradua.-

17 Samuelba jarasia:

-Naēna bʌra dji dromaēda crīcha bādamīna
 ġieira bʌra Israeldeba doce puru yōpedaðarā
 boroēca?‡ ¿Ācōrēba bʌra dadji israelerā boroda
 bʌlē basica? **18** Ācōrēba báa ebuda jarasia jāl
 cadjirua obada amalecitarā ume djōmārēā aba
 jūma quenabʌrlədaa. **19** Mañda ¿cārē cārēā idjia
 jaradara ījā oē basi? ¿Cārē cārēā ādjirā ne bia
 ɓeara babueē basi? ¿Cārē cārēā edacuasi? Māwā
 odara Ācōrē quīrāpita cadjirua basía.-

20 Saulba panusia:

-¡Māwāéa, mλa Ācōrēba jaradara ījāsia! Idjia
 jaradə quīrāca māra amalecitarā ume djōne wāsia.
 Ādjirāra quenapeda ādjirā boro Agára nama enesia.
21 Mλ sordaorābʌrlə dji biara ɓea pacara, oveja sida
 quenanaē basía. Ātebʌrlə nama Gilgalde enesidaa
 bʌ Ācōrēa babue diadi carea.-

22 Mañne Samuelba jarasia:

Animarā babue diadi cāyābara Ācōrēba biara
 quīrīā bʌla idji bedeara ījā pananida.

Oveja draga babue diadi cāyābara biara bʌla idjia
 jara bʌra ījā odida.

23 Ācōrēba jara bʌ igara bʌba daubara quīrāca bio
 cadjiruada o bʌla.

Cawʌrlə zarea bʌba jawaba oda ācōrē ēpē bʌ
 quīrāca bio cadjiruada o bʌla.

Bʌla Ācōrēba jaradara igarada bērā idjia bʌra is-
 raelerā boro badada igarasia.

24 Saulba Samuelea jarasia:

-Mλa cadjiruada osia. Ācōrēba jaradara, bʌla
 jaradə sida mλa ījā oē basía. Mλ sordaorāda

‡ **15:17** 1 Samuel 9:21.

wayada bērā ādjia o quīrīā panʌda idu obisia.
²⁵ Baribʌrʌ mλ quīrā djuburia mλ cadjiruara quīrādoadua. Sordaorā panʌmaa wāna mλā Ācōrēa bia bedeai carea.-

²⁶ Samuelba panusia:

-Mλra bʌ ume wāéa. Bla Ācōrēba jaradara igaraeda bērā idjia bʌra israelerā boro baʌada igarasia.-

²⁷ Māwā jarapeda Samuelera wābʌrʌ basía. Mañne Saulba idjia cacuade jλ bʌ ide jidabʌrʌde maärī cōā edasia.

²⁸ Samuelba idjia jarasia:

-Bla mλ wua cōā edada quīrāca Ācōrēba bʌ israelerā boro baʌada idi jārīpeda dewara ēberāa diasia. Mañ ēberāra bʌ cāyābara biara bʌla. ²⁹ Israel Ācōrē dji Droma bʌra sewa ocaa idjabā bedea abā bʌla. Mañ bērā idjia oyada adara quīrā awara ocaa ēberāba obada quīrāca.-

³⁰ Saulba jarasia:

-Mλa wārāda cadjiruada osia. Baribʌrʌ mλ quīrā djuburia israelerā quīrāpita, dji nocorā quīrāpita bida mλra quīrā perabirādua. Sordaorā panʌmaa wāna mλā Ācōrēa bia bedeai carea.-

³¹ Mañbe Samuelera Saul ume sordaorā panʌmaa wānapeda Saulba Ācōrēa bia bedeasia.

³² Māwānacarea Samuelba jarasia:

-Amalecitarā boro Agára namaa enenadua.-

Samuelmaa enebʌdade Agára necai bāsia beadaěda crīcha bāda bērā. ³³ Baribʌrʌ Samuelba idjia jarasia:

-Bla necoba zocārā beapeda wērārāda warra neě bāsia. Ara mañ quīrāca mλā bʌ papa sida warra neě bʌya.-

Māwā jarapeda Gilgalde Ācōrē quīrāpita Samuelba idjira necoba beatapeda pichipichia tlcuasia.

³⁴ Māwānacarea Samuelera idji puru Ramánaa wāsia. Saulora idji puru Guibeadaa wāsia. ³⁵ Mamaalba ñtaa Samuelba waa Saulora acādē wāé basía. Bariblrl Ācōrēba Saulora israelerā boro badada igarada bērā Samuelera idji carea bio sopua basia.

16

Samuelba Davi israelerā boroda b̄l̄da

¹ Ācōrēba Samuelea jarasia:

-¿B̄l̄ra aba sāñbe Saul carea sopua bai? Māa idjira israelerā boro badada igarasia. Māa quīrīñā b̄la b̄l̄ra Beleñnaa wāida ēberā Jesé abadamaa.* Idji warradebemada māa aba b̄l̄ya israelerā boroda b̄amārēā. Mañ carea nedragada cachude t̄l̄ edapeda idjimaa wādua.-

² Samuelba Ācōrēba jarasia:

-Bariblrl māda wāiblrl, Saulba cawasira māra beaya.-

Ācōrēba panusia:

-Māëtarea pacá zaqueda ededua. Bariduaba iwidiblrl jaradua b̄la animarāda Ācōrēa babue diađe ze b̄l̄da. ³ B̄la animarā babue diađe wābblrlđe Jeséra edodua b̄l̄ ume wāmārēā. Mañne māa cawabiya b̄la sāwā oida b̄l̄da. Māa jarablrl ēberāda b̄l̄dua israelerā boroda b̄amārēā. Mañne nedragara idji boro ñrñ weadua.-

* **16:1** Jesé. Lcrla cartade Jeséra Isaí abadaa.

4 Ācōrēba jarada quīrāca Samuelba osia. Beleñne jūēsidié mamabema nocorāba ne wayaaba idjira audiabaridapeda nāwā iwidisidaa:

-¿Bla necai zebla? -

5 Samuelba panusia:

-Māē, māna pacā zaqueda Ācōrēa babue diade ze bla. Mañ carea Ācōrē quīrāpita bia duanani carea odadua. Māwānacarea animarāda babue diade wānia.-

Mañbe Samuelba Jeséra idji warrarā siða Ācōrē quīrāpita bia bla peda edosia idji ume animarā babue diade wānamārēā. **6** Adji jūēsidade Samuelba Jesé warra Eliáda unupeða nāwā crīchasia:

-Wārāda nañdrā Ācōrēba edasia israelerā boroda þamārēā..

7 Baribla Ācōrēba idjíja jarasia:

-Ababe dji drasoada, quīrāwārēā siða acrādua. Êberābā mañra acbaria. Baribla māra sodrā acbaria. Nañ ëberāda māra edaē bla israelerā boroda þamārēā..

8 Mañbe Jeséba idji warra Abinadáda Samuel quīrāpita trāsia. Baribla Samuelba jarasia:

-Nañgla siða Ācōrēba edaē bla.-

9 Mañbe Jeséba idji warra Samáda Samuel quīrāpita trāsia. Baribla Samuelba jarasia:

-Nañgla siða Ācōrēba edaē bla.-

10 Jeséba siete warrarāra Samuel quīrāpita trāsia. Baribla Samuelba jarasia Ācōrēba ni abal ãdjidebemada edaē bla israelerā boroda þamārēā. **11** Mañne Samuelba iwidisia:

-Bla ¿waa warrarā neē bla? -

Jeséba panusia:

-Dji jīrūarebemada neēa ovejada waga bʌ bērā.-

Mañ carea Samuelba jarasia:

-Idjira jʌrlbidua. Idji jūēi naēna ne codāēa.-

¹² Ara mañda Jeséba idjira jʌrlbisia. Mañ warra ra quīrāwārēā basia idjaba cacua dowā basia. Idjira dau biya querasia. Mañne Ācōrēba Samuelea jarasia:

-Nañdrʌ mña edasia. Mañ bērā idji boro īrʌ nedragara weadua israelerā boroda bʌmārēā.-

¹³ Ara mañda Samuelba nedragara edapeda dji djabarā quīrāpita mañ warra īrʌ weasia israelerā boroda bʌmārēā. Mañ ewarideba ītaa Ācōrē Jaurera mañ warra Davi ume b̄abadjia. Māwānacarea Samuelera ādjima b̄adada idji puru Ramānaa Wāsia.

Davi Saul itea traja beda

¹⁴ Mañ ewaride Ācōrē Jaurera Saul ume b̄adada īyā Wāsia. Mañne Ācōrēba jaida idjimaa idu zebisia ewariza mīā sē bʌmārēā. ¹⁵ Mañ carea Sauloare b̄eaba idjia jarasidaa:

-Dai djuburia ūrīdua: Ācōrēba bʌra jaia idu mīā sēbi bʌla. ¹⁶ Mañ carea dai boro, dairāa arpa zá cawa bʌda jʌrlbidua. Māwāra jaiba mīā sēbʌrʌde mañ īberāba arpara zaya bʌ necai b̄emārēā.-

¹⁷ Saulba jarasia:

-Māēteara arpa bio zá cawa bʌda jʌrlʌde wānapeda mñmaa enenadua.-

¹⁸ Mañne idjiare b̄ea abalba nāwā jarasia:

-Mña Beleñnebema Jesé warrada ab̄a unusia. Mañ īberāba arpara bio zá cawa bʌla. Idjira quīrāwārēā bʌla, sozarra bʌla, bio mēsrā bʌla, idjaba

crīcha cawaadeba bedeabaria. Mañ awara Ācōrēra idji ume b̄la.-

¹⁹ Ara mañda Saulba Jesémaa ḥclrl nāwā jarade diabuesia:

-Dadjirā boro Saulba nāwā jara b̄la: b̄l warra Davi, dji oveja wagabarida m̄maa diabuedua.-

²⁰ Ara mañda Jeséba idji warra Davira Saulmaa diabuesia. Mañ awara pañda, uva ba animarā e odade b̄l sida burro ḥrl j̄cuapeda diabuesia. Chiwatu zaque sida aba diabuesia.

²¹ Davira jūēpeda Saul itea traja b̄esia. Saulba Davira bio quīrīā basia. Mañ bērā idjira b̄asia idji djōi careabemada eronībamārēā. ²² Saulba Davira bio bia unu b̄l bērā bedeada Jesémaa diabuesia Davira idji ume idu b̄ebimārēā. ²³ Jaiba Saul mīā sēbārāde Daviba arpada zabadjia. Māwā zá b̄lde Saulora necai b̄ebadjia jaira ãyā wābadji bērā.

17

Davi Goliá ume djōna

¹ Mañ ewaride pilisteo sordaorāda Soco purude Judadēba yōpedadarā ējūāne ābaa dji j̄redapeda Epes-damiñ abadade duanesidaa. Mañ ējūāra Soco puru idjabā Azecá puru ēsi basia. ² Mañne Saulora israelerā sordaorā ume Ela do caita b̄l jewedade dji j̄residaa. Mama chāwē duanasidaa pilisteorā ume djōni carea. ³ Pilisteorāra eya abālde duanasidaa. Mañne israelerāra dewara eyade panasidaa. Jewedada ādjirā ēsi basia.

⁴ Mañne pilisteorā duanlmalba ēberā bio mēsrā b̄lde jewedadaa zesia. Mañ ēberāra Goliá abadjidaa. Goliára Gat purudebema basia. Idji dra-soara sei bicaca audu basia. ⁵ Idji borode ne zarea

bronce odada jā babadjia. Idji jāare bronce caðaba jūātrā jā babadjia. Dji zāglara cien libra audu basia.* ⁶ Idji jīrū epanane bronce odaba jūātrā jā babadjia. Mañ awara mīāsu zaque bronce odada ēcarrade awa babadjia.† ⁷ Idji mīāsu waiþlada bio omoa basia. Dji quidara jiorro oda basia. Dji quida zāglara quince libra basica b̄la.‡ Idji djōi careabema eronibabarida idji noocoare nībasia. ⁸ Goliára jewedade nūmepeda israelerā sordaorāa nāwā biasia:

-¿Cārē cārēa jāwā chāwē duan? Māra pilisteoa. Jūma bārāra Sauloare djōbadaa. Māduba pilisteorā carea djōya. Mañ bērā ēberāda abā edadadua bārā carea māl ume djōne zemārēa. ⁹ Idjia māda poya beaiblārā jūma dairāra bārā nezocarāda panenia. Bariblārā māla idjida beasira bārāra dai nezocarāda panenia. ¹⁰ Idi māla bārā israelerāa orra bedea b̄la: ēberāda abā nama diabuedadua māl ume djōmārēa.-

¹¹ Mañ ūribādade Saulora, idji sordaorā sida bio ne wayasidaa. Abeda sāwā oðida cawa crīchadaē basia.

¹² Davira Jesé warra basia. Jeséra Epratadeba yōna basia. Juda druade Beleñ purude babadjia. Saul israelerā boro baside Jeséra bio drōāda basia. Idjia warrarāda ocho ero basia. ¹³ Idji warrarā drōāara panāda ūbea Sauloare djō panasidaa. Dji nabemara Eliá basia. Idjiarebemara Abinadá basia. Mañarebemara Samá basia. ¹⁴ Mañ ūbeabema warrarāra Sauloare djō panasidaa.

* **17:5** Cien libra audu. Hebreo bedeade bá b̄la “cinco mil siclos.”

† **17:6** Mīāsu zaque. Aclamaarā maðgara neco basia. ‡ **17:7** Hebreo bedeade bá b̄la “seiscientos siclos.”

Davira Jesé warra dji jīrūarebema basía. ¹⁵ Davira Saul b̄lmaa wāpeda jēda Beleñnaa zebadjia idji zeza oveja waga b̄ai carea.

¹⁶ Mañmisa pilisteo Goliába diapeda, quewara bida israelerā orra bedeabadjia. Cuarenta ewari māwā osia.

¹⁷ Ewari aña Jeséba idji warra Davia jarasia:

-Warra, b̄a djabarā itea nañ die pañda, nañ trigo jututiada siða ē aña ededua. § ¹⁸ Mañ awara sordaorā boro itea nañ die quesoda ededua. Mañbe b̄a djabarā sāwā pan̄da iwidi peda ãdjía jaradua ne diabuedamārē. Mañneba māa cawaya ãdjira bia pan̄da.

¹⁹ Mañmisa Saulora, Davi djabarāra, waabema sordaorā siða Ela jewedadē pilisteorā ume djōni carea panasidaa.

²⁰ Diapededa Daviba idji ovejara dewara ume b̄eesia wagamārē. Mañbe idji zezaba jaradara edapeda wāsia. Davi jūene wāside israelerā sordaorāra djōne wāb̄la da bērā b̄lga duanasidaa.

²¹ Mañne israelerāra pilisteorā chāwē duan̄a quīrāpe chāwē duanesidaa. ²² Daviba ededara ne wagabari j̄wade amepeda idji djabarā chāwē duan̄maa pira wāsia ãdji sāwā pan̄da iwidi carea. ²³ Ñdji ume bedea b̄lde Gat purudebema mēsrā b̄a Goliára pilisteorā chāwē duan̄maa b̄a jewedadāa zepeda israelerāa orra bedeasia idjia obari quīrāca. Mañgra Daviba jūma ūr̄sia.

²⁴ Israelerāba Goliá unub̄lada b̄a bio ne wayadapeda jēda pirasidaa. ²⁵ Ñdjiduba jarasidaa:

§ ^{17:17} Ë aña. Hebreo bedeade b̄a b̄la “efa.”

-¿Bārāba jāñ ēberāra unusidaca? Idjia dadjirāa orra bedeade zebaria. Bariduaba jāñ pilisteoda beaiblrl dadji boroba mañ ēberāra ne bara blya. Idji cau sida diaya. Mañ awara idjia parata diabi blra dji zeza ēberārāa waa diabiéa.-

²⁶ Daviba idji caita duanla ēberārāa nāwā iwidisia:

-Jāñ pilisteo cacua wēägoë tablra ¿cai jāwā Äcōrē zocai bl sordaorāda orra bedeai carea? Jāwā dadji israelerā bië jara blda abalba beaiblrl, ¿cārēda idjia diadi?-

²⁷ Ädja naëna jarapedadara wayacusa jarasiðaa.

²⁸ Davi djaba dji nabema Eliába ūrīsia Davira dewararā ume nēblrl blda. Mañ carea quīrūpeda Davia nāwā jarasia:

-¿Cārē cārē zesi? ¿Jāñ oveja zocārāébe tablada ejūä pōäsa ewaraga blde ädubla beesica? Mla cawa blra blra sāwā blda. Blra namaa ze blra ababe dairā djō duanlda acsi carea.-

²⁹ Daviba panusia:

-Mla ¿cārē cadjiruada osi? ¿Ababe iwidi blēca?-

³⁰ Ara mañda idji djaba caitabemada ãyā wāsia. Mañbe dewara ēberārāa Goliá beaidebemada iwidiside ädja bida abarida panusidaa. ³¹ Daviba māwā iwidi blda ūrīsidade Äcrlrlba Saulmaa jarade wāsidaa. Mañ carea Saulba idjira trābisia.

³² Mañbe Daviba Sauloa jarasia:

-Ml boro, ni abalba jāñ pilisteora wayaië blra. Ml, bl nezocara idji ume djōne wāya.-

³³ Saulba panusia:

-Bl dubla jāñ pilisteo ume poya djōne wāéa. Acldua blra wađi cūdrada blda. Mañne idjira drōäda blra. Idjira cūdra edalba djō babaria.-

34-35 Daviba panusia:

-Mă boro, mă zeza oveja waga băde imamada wa wida zepeda ovejada ca edesira măra caidu wăpeda idjia ca erobăra jărībaria. Idjabă mał animarăba măda orraibărl idji quidatrăde jidapeda u jidabaria aba beabrlădaa. **36** Wida imama siđa măwā obaria. Măa jăl pilisteo cacua wĕagoë tabăra ara mał quīrăca oya, Ăcōrē zocai bă sor daorăda orra bedea bă bĕră. **37** Ăcōrēba măra imama jăwadebemada idjabă wi jăwadebemada ĕdră edasia. Ara mał Ăcōrēba măra jăl pilisteo jăwadebemada ĕdră edaya.-

Małne Saulba idjía jarasia:

-Măeteara wădua. Ăcōrēra bă ume baya.-

38 Ara małda Saulba idjia djōi careabema jăbarida Davia jăbisia. Ne zarea bronce odada Davi borode jăbipedă jă jūătrăbari siđa Davia jăbisia. **39** Małbe Daviba Saul necoda cărrăde jăpeda arima părrla zasia. Baribărl jăca bĕră poya wăé basia. Daviba Sauloa jarasia:

-Naăra jăca bĕră măra poya wăéa.-

Ara małda Daviba jăuma ĕrăcuasia. **40** Małbe idjia eronăbabari bacurura edapeda do zaquedaa wăpeda măgara borogoa quedeeda juesuma idji buchacade pe edasia. Măgara tabaribarida idji jăwade edapeda pilisteo Goliá ume djōne wăsia.

41 Małne Goliára Davimaa păaca zebărl basia. Idji djōi careabema eronăbabarida idji noocoare năbasia. **42** Goliábă bio acăbărlăde unusia Davira cădra quīrăwărăă băda idjabă cacua dowă băda. Mał bĕră siriă bă quīrăca unusia. **43** Mał carea năwă jarasia:

-¿Cārē cārē jāwā bacuru cat^λ zeb^λr^λ? ¿Māwāra m^λra usaca?-

Mañne idji ācōrē b^{ea} tr^λneba Davira bi^ē jarasia.
⁴⁴ Mañ awara nāwā jarasia:

-Zedua, m^λa b^λ djarara diaya āgosoba, mēābema animarā bi^{da} codamārēā.-

⁴⁵ Barib^λr^λ Daviba panusia:

-B^λra m^λ ume djōne ze b^λa neco bara, mīāsu bara, idjaba mīāsu zaque bara, barib^λr^λ m^λra b^λ ume djōne ze b^λa Ācōrē ne jūma poya b^λ tr^λneba. Idjira dai israelerā sordaorā Ācōrēa. B^λa idjíab^λl^λ orra bedeasia. ⁴⁶ Idi ara mañ Ācōrēba b^λra m^λā poyabiya. M^λa b^λra beapeda ob^λlā tutaya. B^λ djarara, waabema pilisteorā djara sida m^λa diaya āgosoba, mēābema animarā bi^{da} codamārēā. Māwā jūmarāba cawadia wārā Ācōrēda dai israelerā tāēna b^λda. ⁴⁷ Mañ awara nama duan^λba cawadia Ācōrēba ēdr^λ edacada necoba ni mīāsuba. Nama Ācōrēdr^λ djōya. Mañ bērā idjia bārāra dairāa poyabiya.-

⁴⁸ Mañne Goliára Davi beai carea caitaara wāb^λl^λ basia. Ara mañda Davira idji ume djōne pira wāsia. ⁴⁹ Idji jlwara buchacade berajupeda mōgarada edapeda Goliámaa tabarisia. Mañ mōgarara pilisteo dratude jou dogosia. Mañba Goliára barrubari baesia. ⁵⁰ Māwā Daviba mōgara tabaribariba Goliára poyasia. Neco neē idjira beasia. ⁵¹ Davira Goliá tab^λmaa pira dogopeda Goliá necoda ēūta edasia. Mañba abeda beatapeda ob^λlā tutasia.

Waabema pilisteorāba ādjidebema mēsrāara b^λra beu tab^λda ununapeda memenesidaa. ⁵² Ara mañda Judadēbema sordaorāra, waabema Israel

sordaorā sida djōni carea bʌga duanenapeda araa pira wāsiðaa. Mañbe caidu quena wāsiðaa Saaraiñ purudeba abā Gat purudaa idjaba Ecroñ purude eda wābada daucha. Mañ ora abeda jūma bira bāsia pilisteorā beapedadaba.

⁵³ Māwā ñepē wāpedadacarea israelerā jēda zebʌdade pilisteorāba ne beepedadara jūma edacuasidaa. ⁵⁴ Mañne Daviba Goliá borora edapeda Jerusaleñ purudaa edesia. Baribʌrʌ Goliába djōi careabema erobadara idji wua dede wagasia.

⁵⁵ Mañ naëna Saulba Davira Goliá ume djōne wābʌrʌda unuside idji sordaorā boro Abne abadaa nāwā iwiðisia:

-Abne, jāñ warra zezara ¿cai?-

⁵⁶ Abneba panusia:

-Ay, mñ boro, mña wārāda adua bʌla.-

Mañ carea Saulba idjía jarasia:

-Māëtarea iwiðide wādua idji zezara cai cawayá.-

⁵⁷ Daviba Goliá beapeda jēda zebʌrʌde Goliá borora jwade eroþasia. Abneba idjira unupeda Saulmaa edesia. ⁵⁸ Mañne Saulba iwiðisia:

-Warra, ¿bʌ zezara cai?

Daviba panusia:

-Mñra bʌ nezoca Beleñnebema Jesé warraa.-

18

Jonatañ Davi ume dji bia

¹ Saul ume bedeadacarea Davira Saul warra Jonatañ ume dji biada panesidaa. Jonatañba Davira quīrīñ bāsia ara idji quīrīñ bʌ quīrāca. ² Mañ ewaride Saulba Davira idji ume þebisia. Waa idji

zeza ume þamārēä idu wābië basía. ³ Jonatañba Davira quīrīä þasia ara idji quīrīä þa quīrāca. Mañ bērā bedea þasidaa dji biada paneni carea. ⁴ Jonatañba idji djiora Davia ērā diasia. Mañ awara idji djōbada necoda, enedrāmada, cārrā trājābadada, cacuade jābari sida diasia.

⁵ Saulba Davi djōne diabueþarāza Daviba poy-abadjia. Mañ carea Saulba idjira idji sordaorā boro dji dromada þasia. Mañra jūma Saul sordaorāba, idjiare þea bida bia unusidaa.

Davi trā þaga þa carea Saul so ãrīna

⁶ Daviba pilisteo Goliá beadacarea israelerā sordaorāra jēda ādji puruza wāsidaa. Israelerā puruza jūene wābādade wērārāba Saulora audiabaribadjidaa. Mañne þasridaba trābadjidaa, caribadjidaa, idjabā tōnōāda, dewara sida zabadjidaa.* ⁷ Māwā cari panne nāwā trābadjidaa: Saulba ēberāda mil beasia baribārā Daviba die mil beasia.

⁸ Mañ ūrīside Saulora so ãrīsia. Mañ carea quīrūbideba jarasia:

-Ādjirāba jara panla Daviba ēberāda die mil beasida mañne māla milbe beasida. ¡Cawaēne idjira ādjirā boroda þādia!-

⁹ Mamañba ñtaa Saulba Davira quīrācuita þabadjia.

¹⁰ Nurēma Ācōrēba jaida Saulmaa idu zebisia. Mañ jaiba idjira quīrā cawaē nūmebisia idji de dromane. Mañne Daviba Saul carebai carea idji arpara zá þasia idjia obari quīrāca. Saulba mīñsuda idji jāwađe eroþasia. ¹¹ Cawaēne Saulba mañ

* **18:6** Dewara sida. Hebreo bedeade mañra ebuda þāea.

mīāsuba araa tēūtasia. Idjia crīchasia Davira dedaa su jidaida. Bariblrl Daviba ɓarima umé aubuesia su bearāmārēā.

¹² Saulba cawa ɓasia Ăcōrēra idji ume ɓadada ãyā wāsida bariblrl Davi ume ɓlda. Mał bērā idjia Davira waya ɓasia. ¹³ Mał ewariide Davira mil sordaorā boroda ɓasia idji caita ɓarāmārēā. Djōne wābldaza Daviba sordaorāda edepeđa bia enebadjia. ¹⁴ Ăcōrēra idji ume ɓl bērā ne jūmane bia wābadjia. ¹⁵ Davira ne jūmane bia wā bērā Saulba waya ɓasia. ¹⁶ Bariblrl jūma Judadebemarāba, waabema israelerā bida Davira bio quīriā panasidaa djōne wābldaza ādjirāra edepeđa bia enebadjji bērā.

¹⁷ Ewari aba Saulba Davia jarasia:

-Mł cau dji nabema Meráda báa diaya bł quima bamārēā. Mła ababe quīriā ɓla błra mł itea sozarra djō ɓaida Ăcōrēba djōbiblrlde.-

Bariblrl Saulba wārāda nāwā crīcha ɓasia: "Mła Davi beai cāyābara biara ɓla pilisteorāba beadida."

¹⁸ Małne Daviba panusia:

-Bariblrl młra dji dromaěa bł wigü bai carea. Mł ēberārā sida dadji Israel druade dji dro-marāéa.-

¹⁹ Saulba Davia idji cau Merára diai jaradamīna dji ewari jūesiđe diaě basía. Ătebllrl ēberā Adriel abadaa diasia. Adrielera Mehola purudebema basía. ²⁰ Małne Saulba dewara cau Mical abadada erobasia. Mał wērāba Davira quīriā ɓasia. Saulba cawapeda ɓlsridasia. ²¹ Nāwā crīchasia: "Mł cau Micalera Davia diaya. Małbe idjideba mła Davira pilisteorā jlwade ɓaebiya." Mał carea Saulba wayacusa Davia jarasia:

-Idibʌrʌ wārāda bʌra mʌ̄ wigu baya.-

²² Mañ ewaride Saulba idjiare ɓeaa nāwā jara-sia:

-Bāduba Davi ume bedeabʌdade jaradadua mʌ̄a idjira bio quirīā bʌda idjabə bārā bida idjira bia unu panʌda. Mañ bērā mʌ̄ caura edaduada adadua.-

²³ Sauloare ɓeaba Davia māwā jarasidaa. Baribʌrʌ Daviba panusia:

-Mʌ̄ra ne neē quirua idjabə dji dromaěa. ¿Ara jāwā quiruda dadjurā boro wigu baida bʌca?-

²⁴ Sauloare ɓeara wānapeda Daviba jaradara Sauloa jūma nēbʌrʌsidaa. ²⁵ Baribʌrʌ Saulba crīcha basia Davira pilisteorāa beabida. Mañ bērā jarasia:

-Davia jaradadua mʌ̄ cau carea paratara iwidiē bʌda. Mʌ̄a ababe quirīā bʌla idjia pilisteorā umaquīrā cacua wēāgoda eda cien eneida. Idjia jaradadua pilisteorāba dadjurā biě opedāda carea mʌ̄a ãdjirāra abari quirāca biě o quirīā bʌda.-

²⁶⁻²⁷ Sauloare ɓeaba Davia mañra jarasidaa. Mañ bedeara Daviba bia ūrīsia dji boro Saul cauda eda quirīā bʌda bērā. Saulba jarada ewari naēna Davira idji sordaorā ume wānapeda dosciento pilisteorāra quenasidaa.[†] Daviba mañ umaquīrāra cacua wēāgocuapeda dji era Saulmaa edesia idji cau edai carea. Ara mañda Saulba idji cau Micalera diasia Davi quima bamārēā.

²⁸ Mañne Saulba wārāda cawasia Ācōrēra Davi ume bʌda idjabə idji cau Micalba Davira bio quirīā bʌda. ²⁹ Mañ carea biara wayasia. Mañne

[†] **18:26-27** Doscientos pilisteorā. 2 Samuel 3:14de jara bʌla Daviba cien beasida.

Davi ume dji quīrūda b̄esia abā beubʌrʌdaa.
30 Mañ awara pilisteorā ãdjirā ume djōne zebʌdaza
 Daviba dewara sordaorā bororā cāyābara auduara
 poyabadjia. Mañ bērā idjira trā bʌga b̄esia.

19

Saulba Davi beai b̄ada

1-2 Saulba idji warra Jonatañā, idjiare beaa bida jarasia Davira beadamärēä. Baribʌrʌ Jonatañāba Davira bio quīrīā bʌ bērā mañgʌdebemada idjía jūma nēbʌrʌsia. Nāwā jarasia:

-Mā zeza Saulba bʌra bea quīrīā bʌa. Mañ bērā quīrācuita b̄adua. Nu diapeda puru dajada mīrū b̄edua. **3** Mañne mā zeza ume parrade wānia bʌ mīrū bʌ caita. Māa bʌdebemada idji ume bedeaya. Idjia oi crīcha bʌlda cawasira māa bāa jaraya.-

4 Nurēma Jonatañāba Davidebemada idji zezaa nāwā bia jarasia:

-Mā boro, bʌ nezoca Davira biē orādua. Acʌdua, idjia bʌra ni cārē cadjirua siđa oě bʌa ãtebʌrʌ bio careba bʌa. **5** Idji beadi adua Goliára beasia. Mañ ewaride Ācōrēba pilisteorāra jūma dadji israelerāa poyabisia. Mañ unuside bʌra bio bʌsridasia. Baribʌrʌ idi cārē cārē idjira biē o quīrīā bʌ? Idjia ni cārē cadjiruada oě bʌa bʌa idjira beai carea.-

6 Jonatañāba jara bʌ ūrībʌrʌde Saulba panusia:

-Warra, Ācōrē quīrāpita wārāneba jaraya: māa Davira beabiēa.-

7 Saul wānacarea Jonatañāba Davira trāpeda idji zeza ume bedeadara jūma nēbʌrʌsia. Mañbe Jonatañāba Davira Saulmaa edepeda Davira Saul ume b̄esia naēna b̄ada quīrāca.

8 Mañ ewaride israelerāra wayacusa pilisteorā ume djōsidaa. Davira djōne wāpeda zocārā quenabʌrl̥ carea pilisteorāra memenesidaa.

9 Baribʌrl̥ Ācōrēba jaira waya Saulmaa idu zebisia. Saulora mīāsu cat̥ chūmasia Daviba arpa zá bʌlde.

10 Cawaēne Saulba Davira mīāsuba su jidai basía baribʌrl̥ Daviba bera aubuesia. Mañ bērā mīāsura deeda su nūmane wāsia. Ara mañ diamasi Davira mīrū wāsia.

11 Mañ bērā Saulba sordaorāda Davi dedaa dia-buesia acʌ pananamārēā idjab̥a nurēma diapeda Davi beadamārēā. Baribʌrl̥ idji quima Micalba Davia nāwā jarasia:

-Bʌda nañ diamasi mīrū wāébʌrl̥ nu bʌra beadia.-

12 Mañ bērā dji dajadaa acʌbadadeba Micalba Davira j̥caradeba uðaa bʌpeda Davira mīrū wāsia.

13 Mañbe Micalba j̥waba oða ācōrē waiþlada Davi cʌdade bʌsia. Mañ boroare chiwatu carada bʌpeda borobaba ãnēbari cobʌsia.* **14** Diapeda Saulba sordaorāa Davi jidabiside Micalba jarasia idjira cacua biĕ bʌ bērā cʌdade bʌlda.

15 Sordaorāra Saulmaa jēda wānapeda mañra nēbʌrl̥sidaa. Baribʌrl̥ Saulba ãdjira wayacusa Davi jidae wābisia. Nāwā jarasia:

-j̥Cʌdade bʌ siða idjira jidadapeda māmaa enenadua beai carea!-

16 Ara mañda sordaorāba Davira jidae wāsidaa. Idji dede eda wānapeda idji cʌdade j̥waba oða ācōrēda chiwatu cara bara tabʌlda unusidaa.

17 Mañ carea Saulba idji cau Micalea jarasia:

* **19:13** Λcʌrl̥maarā Micalba dji j̥waba oða ācōrēra Daviba cacuade j̥bariba j̥ bʌsia.

-¿Cārē cārēā māra jāwā cūrūgasi? ¿Cārē cārēā mādji quīrūra mīrū wāmārēā carebasi?-

Micalba panusia:

-Idjia jarasia carebaēbārla māra beaida.-

¹⁸ Davi mīrū wāside Ramá puruđaa Samuel acade wāsia. Mama Daviba jūma nēbārlasia sāwā Saulba idjira osida. Mañbe Davira, Samuel sida Nayo abadadaa panane wāsidaa. ¹⁹ Baribārla ācārlba Sauloa jarasidaa Davira Nayode bāla Ramá puru caita. ²⁰ Ara mañda Saulba sordaorāda Davi jidađe diabuesia. Ādjirā jūesidade Ācōrēneba bedea badarāda unusidaa Ācōrēneba bedea duanđda.[†] Samuelera āđji noocoare bāsia. Mañne cawaěne Ācōrē Jaurera Saulba diabuedarāmaa zesia. Mañbe ādjirā sida Ācōrēneba bedea duanesidaa.

²¹ Saulba mañ cawaside dewara sordaorāda diabuesia. Jūesidade mañgrā sida Ācōrēneba bedea duanesidaa. Mañ bērā Saulba dewararāda diabuesia. Baribārla mañgrā sida Ācōrēneba bedea duanesidaa. ²² Mañ carea ara idjida Ramá puruđaa Davi jidađe wāsia. Secú abadade baido juebada uriamma jūeside iwidišia Davida idjiba Samuela sāma panā cawaya. Mañne ēberārla jarasidaa ādjira Nayode panđda Ramá puru caita. ²³ Mañ bērā Saulora Nayodaa wāsia. Wābārlde Ācōrē Jaurera idjimaa zepeda idji sida Ācōrēneba bedea bēsia. Māwā bedea wābārlde Nayode jūesia Ramá puru caita. ²⁴ Mama idjia jāl bārla ērāpeda Samuel

[†] **19:20** Ācōrēneba bedea duanđda. Hebreo bedeade ebuda bāla sāwā bedeasidada. Zocārāmaarā āđja Ācōrē bedeada mīn cawaiē jara duanasidaa waa dadjia ūrīnaca bedeade bedea duanasidaa.

quīrāpita ãsa diamasi bida Ācōrēneba bedea þasia. Mañ carea aþaþba ne oca baðada cawaëne o þeiblrl israelerãba nãwã jarabadaa:

-Saul siða ¿Ācōrēneba bedeabarica?-

21

Davi mîrû wâna

¹ Mañ ewariðe Davira Nobo purudaa sacerdote Ahimele acade wâsia. Bariblrl Ahimeleba Davira iduba zeblerda unuside dauperasia. Audiaþaripedã nãwã iwidisia:

-¿Sâwã jãwã bâduþa nî?

² Daviba sewaðeba panusia:

-Dadjirã boro Saulba m  a ne obi þla. Bariblrl ni aþala ma  g  debemada cawabir  duada asia. M  a jaradama m   sordaor   ume dji ununia. ³ M  r  , ¿c  r  da eroþa coi carea? Pa  da juesuma wa ne baridua þaa eroþa siða m  a diadua.-

⁴ Ma  ne sacerdoteba panusia:

-M  a pa   eroþra baridua pa    a.   teþrlr   Ācōr   qu  r  pita þada pa  da eroþla.* B   ume pan   sordaor  da idi w  r  r   ume c  ina   panþrlr   ma   pa  ra m  a diaya.-

⁵ Daviba panusia:

-Ni aþalda w  r   ume c  ina   pan  a. Dai dj  ne w  b  daza Ācōr   qu  r  pita bia þeadida pan  a. Idi biara m  w  a pan  a dadjirã boro Saulba diabueda b  r  .-

⁶ Ma  ne sacerdoteba Davia pa   Ācōr   qu  r  pita þadara diasia dewarada ne   þada b  r  . Ma   pa  ra eroþasia pa   djiwiðida Ācōr   qu  r  pita þada

* **21:4** Levítico 24:5-9.

bērā. ⁷ Mañ ewaride Saul nezoca Doé abadada Ācōrē quīrāpita ne oi carea mama bāsia. Idjira Edoñebema basía. Saul oveja wagabadarā boro basía. ⁸ Mañne Daviba sacerdote Ahimelea jarasia:

-¿Bla djōbada necoda wa mīásuda nama neē bāla? Dadjirā boro Saulba isabe zebida bērā mā necoda, dewara djōi careabema sida eneē basía.-

⁹ Ahimeleba panusia:

-Bla Ela jewedaē beada pilisteo Goliá neco bađada nama erođla. Dai sacerdote djio waga erođla jēdaare wuaba bārá bla.† Quīrīā bābārla, edadua. Māa dewarada neē bāla..-

Daviba jarasia:

-Jāl cāyābara biara bāra neēa. Māa diadua.-

¹⁰ Ara mañ ewaride Davira Saul carea pilisteorā puru Gat abadadaa mīrū wāsia dji boro Aquisi abadamaa. ¹¹ Mañne Aquisiare bēaba jarasidaa:

-¿Jari bāra Davi, Israeldebema boroěca?[‡] Wērārā cari duanane idjidebemada nāwā trāsidaa:

Saulba ēberāda mil beasia baribārla Daviba die mil beasia.

¹² Ādjia māwā jarapedada carea Daviba bio crīcha nūmesia. Bio waya bāsia Gat purudebema boro Aquisiba idjira beabida. ¹³ Mañ carea āđji quīrāpita quīrāé bāl quīrāca bābadjia. Dji dede eda wābadade idji bichiwiba orrecuabadjia idjaba idobara idji icarađe zowuabibadjia. ¹⁴ Mañne Aquisiba idjiare bēaa nāwā jarasia:

† **21:9** Sacerdote djio. Hebreo bedeade bāl bla “efod.” Mañ versículode ebuda bāla cārēnebemada bedea bāda. ‡ **21:11** Davi, Israeldebema boro. Hebreo bedeade bāl bla “Davi, nañ ējūñebema boro.”

-Ijāl ēberāra quīrāé tabla! ¿Cārē cārē idjira mā quīrāpita enesiða? ¹⁵ ¿Idjira nama enesiðaca mā quīrāpita quīrā cawað þamārēð? Bārāmaarā ðquīrāé bearā nama neðca? Ijāl ēberāra mā deðebemada ãyā ededadua!-

22

¹ Mamaðba Davira Adulað puru caita eya uriade mīrū þade wāsia. Davi djabarāba, dji zezaba, jūma dji zeza ēberārā bida idjira mama þæda ðrīsidaðe idji ume panane wāsidaa. ² Mað awara jūma ēberārā bia mīga þeada, ne diai bara þeada, sode bið þea sida idjimaa wāsidaa. Mañne Davira ðadirā boroda þesia. Jūma ãbaa cuatrocientos panasidaðaca þla. ³ Mamaðba Davira Mizpa purudaa wāsia Moab druade. Idjia Moab druadþbema boroa nāwā jarasia:

-Mā djuburia, mā zezada mā papa siða nama idu þebidua aba Ðcōrēba sāwā oida mā cawabiblāðaa.-

⁴ Maðbe Daviba djibarirāra Moab druadþbema boromaa edepeda amesia. Ðadirāra mama panesidaa Davi eyade mīrū þamisa. ⁵ Mañne Ðcōrēneba bedeabari Ga abadaba Davia nāwā jarasia:

-Waa nað eyade mīrūrāðua. Jēda Juda druadaa wāðua.-

Ara maðda Davira Haret oidaa wāsia.

Saulba sacerdoterā quenana

⁶ Ewari aba Saulora Guibea purude eya zaqueðe chūmasia tamarisco bacuru edre. Idji jwāðe mīðsuda eroðasia. Jūma idjiare bearā idji ume panasidaa. Mañne ðcrla idjimaa zedapeda

jarasidaa Davida, idji ume panlrā sida unusidaa.

⁷ Saulba idjiare b̄eaa nāwā jarasia:

-Ür̄inadua, b̄ārāra m̄l quīrāca Benjamīnneba yōpedadarāa. Barib̄lrl Judadeba yōna Jesé warra Davira dadji israelerā boroda b̄eib̄lrl, ¿idjia b̄ārāa ejūāda, uva ejūā sida diaica? ¿Idjia b̄ārāra idji sordaorā bororāda b̄līca?* ⁸ Māwāmīna b̄ārāra bedea ausidaca b̄la m̄l ãyā b̄lēdi carea. Ni aþaþba m̄lā jaradaē basía m̄l warra Jonatañra Jesé warra Davi ume bedea b̄lsidaa. Ni aþaþba m̄lā cr̄ichadacaa. Idira m̄lare b̄ada Daviba m̄lra beai carea b̄la m̄l warra Jonatañba māwā cr̄ichabiða b̄ērā. Barib̄lrl b̄ārāba mañebemada m̄lā jaradaē basía.-

⁹ Mañne Edoñebema Doé ãdji tãena b̄lba nāwā jarasia:

-M̄lā Jesé warra Davira Nobo purude unusia. Idjira Ahitob warra Ahimele ume bedea b̄asia.

¹⁰ Ahimeleba Ācōrēa iwidisia Daviba sāwā oida b̄l cawaya. Mañ awara djōbada neco pilisteo Goliáde baðada, coi careabema sida diasia.-

¹¹⁻¹² Ara mañda Saulba Ahitob warra Ahimelera, idji zeza ëberārā sida jūma tr̄lbisia. Ädjirāra Nobo purude Äcōrē sacerdoterā basía. Ädjirā Saulma jūesidae Saulba Ahimelea jarasia:

-Ahitob warra, m̄lā jarab̄lrlra ūr̄l̄dua.-

Ahimeleba panusia:

-Jaradua, m̄l boro.-

¹³ Mañne Saulba iwidisia:

-¿Cārē cārē b̄lra Jesé warra Davi ume m̄l beadī carea bedea ausida? M̄lā cawa b̄la b̄la pañda,

* ^{22:7} Hebreo bedeade nāwā b̄l b̄la: “¿Idjia b̄ārāra mil bororāda idjaba cien bororāda b̄līca?”

djōbada neco sida idjia diasida. Mañ awara bla Ācōrēa iwidisia Daviba sāwā oida bla cawaya. Mañ bērā idira idjia m̄ra beai carea bla.-

14 Ahimeleba panusia:

-Māwāéa. M̄l boro, jūma blare bea cāyābara Davira bla ume jipaara bla. ¿Idjira bla wiguēca? ¿Bla wagabada sordaorā boroēca?[†] Jūma bla diguidabemarāba idjira waya panlēca?
15 Idibebla m̄la Ācōrēa iwidī bla idjia sāwā oida bla cawaya. Mañ bērā m̄l boro, jararādua m̄ra m̄l ēberārā sida bedeade panlāda. Wārāda m̄l, bla nezocaba cārē sida adua bla nañ nēblaradebemada.-

16 Baribla Saulba ījānaē bērā nāwā jarasia:

-Ahimele, bla, bla zeza ēberārā sida m̄la jūma beabiya.-

17 Ara mañda Saulba idji wagabada sordaorāa nāwā jarasia:

-¡Ācōrē sacerdoterāra jūma quenanadua! Ādjirā sida Daviare duanla. Ādja cawasidaa Davira mīrū nīda baribla m̄la jaradaē basia.-

Baribla idji wagabada sordaorāba Ācōrē sacerdoterāra bea quīrānaē basia. **18** Mañ carea Saulba Edoñebema Doéa jarasia:

-Blaabla Ācōrē sacerdoterāra quenadua!-

Ara mañda Doéba ādjirāra quenasia. Mañ ewariide 85 sacerdoterāda ādji djio jī beada quenasia. **19** Mañ awara sacerdoterā puru Nobodaa wāpeda umaquīrārāda, wērārāda,

[†] **22:14** Λεγαμαρā mañ bedeaba jara bla: “¿Bla jarabla isabe ocaca?”

warrarāda, djiwidi toda quedea sida necoba jūma quenasia. Pacada, burroda, oveja sida quenasia.

²⁰ Bariblrl Doéba quenabrlrde Ahimele warra Abiatada Davi bllmaa mrlwāsia.[‡] ²¹ Mañne idjia Davia nēblrslia sāwā Saulba Ācōrē sacerdoterā quenabisida. ²² Daviba idjia jarasia:

-Mñ Nobo purude bäsida Edoñebema Doé sida mama basia. Mñ cawa basia idjira Saulmaa wāpeda mñ jāma badara jaraida. Mañ bérä mñdrä bedeade bla bl zeza ēberärä jūma quenana carea. ²³ Mñ ume bedula. Ne wayarādua. Abari ēberärä mñda, bl sida bea quírñä bla. Mñ ume bësira idjia blra beaëa.-

26

Daviba Saul bea ama bada

¹ Mañ ewaride Zip purudebemarāda Guibeadaa wānapeda Sauloa nāwā jarasidaa:

-Davira Haquila eya zaquede ejüä pöäsa ewaraga bl quíräpe mrlwā bла.-*

² Ara mañda Saulba dji biara bea Israeldebema sordaorāda mil übea edapeda Zip ejüä pöäsa ewaraga bladaa Davi jalrde wāsidaa. ³ Mañne Haquila eya zaquede o icawa cäisidaa. Mañ eya zaquera ejüä pöäsa ewaraga bl quíräpe bла.

Mañne Davira ejüä pöäsa ewaraga blde basia. Idjia cawasia Saulba idjira jidade zebrlrda. ⁴ Mañ bérä lclrl diabuesia Saulora idji sordaorä sida sāma panlda cawai carea. Ädjirä jeda zesidade

[‡] **22:20** Ahimele warra Abiatada. Hebreo bedeade bl bла: "Ahitob warra Ahimele warra Abiatada." * **26:1** Ejüä pöäsa ewaraga bl. Hebreo bedeade bl bла "Jesimoñ."

jarasidaa wārāda Saulda jū̄sida. ⁵ Mañbe Davira Saul idji sordaorā ume panłmaa chupea wāpeda quīrācuita acłsia Saulda, Ner warra Abne sida sāma cāi panł cawaya. Mañ Abnera Saul sordaorā boro basía. Daviba unusia Saulora idji sordaorā ēsi cāi błda. ⁶ Davira jēda wāpeda hititadəbema Ahimele ume idjabə Seruyá warra Abisai ume beđeasia. Abisaira Joá djaba basía. Daviba ādjía iwidisia:

-¿Caida mă ume Saul cāi błmaa wāi?

Abisaiba panusia:

-Măda bł ume wāya.-

⁷ Mañ diamasi Davira Abisai ume Saul sordaorā panłmaa wāsidaa. Jū̄sidae unusidaa Saulora cāi błda. Idji boro nocoare mī̄suda egorode su nūmasia. Mañne Abneda, idji sordaorā sida Saul cāi bł orrocawa cāi panasidaa. ⁸ Mañ carea Abisaiba Davia jarasia:

-Idi Ācōrēba bł dji quīrūra bł jəwade błbłgla. Saulora mă idu beabidua. Ara idji mī̄suba idjira egorodaa su jidaya. Barima aba subłrłba beaya.-

⁹ Baribłrł Daviba jarasia:

-Idjira bearădua. Ācōrēba błda boroda feasira idjia cawa oya. ¹⁰ Ācōrē quīrāpita mă jaraya ababe idjiabłrł Saulora beubida bła. Āibērā ewari aba idjia Saulora ara jāwā beubiya wa dji quīrū ume djō błde beubiya. ¹¹ Idjiabłrł Saulora dadjirā boroda błda bērā mă Saulora beaěa. Baribłrł idji jiadoda, mī̄su sida idji boro nocoare beada edadapeda isabe wānia.-

¹² Ara mañda Daviba mī̄suda, jiado sida Saul boro nocoare beada edadapeda wāsidaa. Ādjia

opedadara ni abala ununaẽ basia ni ūrīnaẽ basia. Ni abalda ɬrāmanaẽ basia Ācōrēba jūmarāda bio cāibigada bērā. ¹³ Mañbe Davira dewarabema eya zaque borodaa wāsia. Mama idjira Saul sordaorā panā quīrāpe tāmā aride ɬesia. ¹⁴ Mañne Daviba Saul sordaorā boro Abneda trā jarasia:

-¡Abne! ¿Ūrī bāca?-

Abneba panusia:

-¿Caida jāwā dadjirā boro Sauloa bia bā?-

¹⁵ Daviba jarasia:

-¿Bāra Israel druade dji mēsrāara bāeca? Mañda cārē cārē dadjirā boro Saulora wagaẽ bā? Idi ēberāda bārā cāi duanłmaa wāpeda dadjirā borora beaida basia. ¹⁶ Bāa cadjiruada osia. Bāa dadjirā borora wagaẽ basia. Ācōrē quīrāpita māa jaraya: Ācōrēba bāda borora bārāba wagapedadaẽ bērā, bāda bā sordaorā sida jūma beudida panā. Saul māasuda, jiado sida idji boro nocoare ɬeadada jārlādua unui cawaya.-

¹⁷ Saulba cawasia Davida māwā bedea bāda. Mañ bērā jarasia:

-Mā warra Davi, ¿bāda jāwā bedea bāca?-

Daviba panusia:

-Māe, mā boro. Māda māwā bedea bāa. ¹⁸ Bāa cārē cārē mā, bā nezocada biē oi carea ēpē bā? ¿Cārēneba māa bāra biē osi? ¿Cārē cadjiruada osi? ¹⁹ Mā boro, mā djuburia māa jarabārlā ūrīdua. Ācōrēba bāda mā ume quīrūbisibārlā māa idjia animarāda babue diaya bā quīrūbira tumabimārēā. Baribārlā ēberārāba bāda mā ume quīrūbisidabārlā, Ācōrēba ādjirāra biē bāya. Ādjirāba māra Ācōrēba diada druadebemada ãyā

jʌretabʌda quɪrāca nama mīrū zebisiðaa. Nāwā jarabʌdaca bʌla: ãyā wādua dewara ācōrē b ea ēpēmārēā. ²⁰ Nama Ācōrēba diada drua ãi māra bearādua. Māra usa tā quɪrāca ḥbʌlae bʌl bērā ðbʌla cārē cārēā māra beai carea jʌrl bʌl? ¡Eyade suērru beai carea jʌrl bʌl quɪrāca māra ēpē bʌla!-

²¹ Mañ carea Saulba panusia:

-Mā warra Davi, mā cadjiruada osia. Ěberā crīcha neē bʌl quɪrāca māra bio ãi o bāsia. Mā ume jēda wāna. Idi bʌla māra beadae bērā māra bʌra waa biē oēa.-

²² Daviba panusia:

-Mā boro, bʌl mīāsura nama bʌla. Sordaoda abā diabuedua edade zemārēā. ²³ Ācōrēba ēberāza ne biada diaya ādjia jipa o panʌ carea idjabā wārāda ïjā o panʌ carea. Idi Ācōrēba bʌra mā jʌwade bʌsia. Baribʌrʌ mā bʌra beaē basía, idjiabʌrʌ bʌra dai boroda bʌda bērā. ²⁴ Mā Ācōrēa iwidī bʌla māda zocai bʌlmārēā, mā idī bʌra zocai bʌda quɪrāca. Idjabā iwidī bʌla māra jūma bia mīga bʌldebemada ēdrʌ bʌlmārēā.-

²⁵ Saulba panusia:

-Ācōrēba bʌra carebaya, mā warra Davi. Wārāda bʌla ne waiblada o bāya. Bʌla obʌrʌra jūma bia odjaya.-

Mañbe Davira ãyā wāpeda Saulora jēda idji druadaa wāsia.

27

Davi pilisteorāma bāda

¹ Māwānacarea Daviba nāwā crīchasia: “Ewari abā Saulba māra beaya. Biara bʌla māra pilisteorā druadaa mīrū wāida. Māwāra Saulba māra beai

carea nañ Israel druade waa jʌrlěa. Mama idjia măra poya jidaěa.”

² Ara mañda Davira, seisciento sordaoră idji ume pană sîda pilisteoră puru Gat abadadăa wăsidaa. Mañ puru borora Maó warra Aquisi basía. ³ Mañne Davira, idji sordaoră sîda ãđi ëberără bara Aquisi caita Gat purude panesidaa. Daviba quimada umé eroëasia. Aba Ahinoañ basía. Ahinoaña Jezreel purudebema basía. Dewarabemara Abigail basía. Abigailera Carmel purudebema basía. Idjira Nabal pĕdra wĕră basía. ⁴ Saulba ūrăsia Davira Gat purudaa mřrū wăsida. Mañ bĕră Davi carea waa jʌrlě basía.

⁵ Ewari aba Daviba Aquisia năwă jarasia:

-Bla măda bia unu bălbărlă, bă druade puru zaleda aba mă diadua dai panani carea. Mă, bă nezocara bă puru dromane baiě băla.-

⁶ Ara mañ ewaride Aquisiba Sicla puruda Davia diasia. Mamaiba ltaa mañ purura Juda druadebema bororăba eropanesidaa.

⁷ Davira poa aba audu jedeco quimără pilisteoră druade basia. ⁸ Mama panăne Davira idji sordaoră ume gesuritarămaa, gezritarămaa, idjabă amalecitarămaa bida ne jăricuade wăbadjidea. Mañ ëberărăra Telaiñ purudeba Sur ejüäare aba Egipto drua daucha panabadjidea.* ⁹ Ne jăricuade wăbdade Daviba idji sordaoră ume umaquirărăda, wĕrără sîda jūma quenabadjidea. Ni abañda zocai bădaca basía. Baribărlă ovejada, pacada, burroda, cameyoda, cacuade jăbada sîda

* **27:8** Telaiñ purudeba. Асламаарă маñба jara băla: “Drōă nañabema ewarideba ltaa.”

jūma edacuadapeda Aquisimaa jēda wābadjiđaa.

10 Mañne Aquisiba nāwā iwidičadjia:

-Idi bārāra ḥsāma ne jārīcuade wā panasida?-

Mañne Daviba sewađeba nāwā panubadjia:

-Negue ējūāne Juda druade Jerameelđeba yōpedadarāba eropananada, quenitarāba eropanana sida jārīcuade wā panasidaa.-

11 Ne jārīcuade wābʌrlđe Daviba umaquirārāda, wērārā siđa jūma quenabadjia. Ni abalda zocai bʌca basía. Idjia nāwā crīchasia: “Abałda zocai bʌsira mañne idjira Gat puruđaa zeibʌrl Aquisia jaraisicada măa odada.” Davi pilisteorā druade baside māwā o babadjia. **12** Mał carea pilisteorā boro Aquisiba crīchasia Davira idjiare bʌda. Idjia jarasia: “Daviba o bʌl carea idji puru Israelba idjira quīrāma panla. Mał bērā idjira ewariza măare baya.”

28

Saul daubara wērāmaa wāna

1 Mał ewaride pilisteorāda dji jʌresidaa israelerā ume djōni carea. Mañne pilisteorā boro Aquisiba Davia nāwā jarasia:

-Bla bio cawa bʌla bʌra, bʌ sordaorā siđa măare djōne Wānidā panla.-

2 Daviba jarasia:

-Bia bʌla, bʌla unuya sāwā mă, bʌ nezocara djōbarida.-

Aquisiba jarasia:

-Māwā baibʌrl, bʌra mă wagabarida bʌya aba bʌ beubʌrlđaa.-

³ Mañ naëna Saulba jūma daubararāda Israel druadebemada ãyā jarecuasia.* Mañ awara Samuelera jaiðasia.† Israelerāra idji carea jīsidaa. Idji puru Ramáne tåbarisidaa.

⁴ Pilisteo sordaorāra ãbaa dji jaredapeda Suneñ purude duanesidaa. Mañne Saulba idji sordaorāra ãbaa jarepeda Guilboa eyade duanesidaa. ⁵ Bariblrl pilisteo sordaorā unuside Saulora ne wayaaba cacua urea nūmesia. ⁶ Mañ carea Saulba Ācōrēa iwidisia sāwā oida bλ cawaya. Bariblrl Ācōrēba cāimocaradeba ni Urił abadaadeba bida cawabiē basía.‡ Mañ awara Ācōrēneba bedeabadarāba poya cawabiðaē basía.

⁷ Mañ carea Saulba idjiare þeaa nāwā jarasia:

-Bēwārā jaure ume bedeabari daubara wērāda jrladadua, mña idjideba cawai carea sāwā oida bλda.-

Mañne idjiare þeaba panusidaa:

-Endor purude daubara wērāda bλa.-

⁸ Ara mañda Saulora quīrā awara djiosia ni aþaþba idjira cawarānamārēä. Mañbe idjiare þeada umé edapeda diamasi mañ wērāmaa wāsia. Idjia daubara wērāa nāwā jarasia:

-Mλ djuburia mña jarablrl bēwārā jaureda zebidua idji ume bedeai carea.-

⁹ Bariblrl daubara wērāba panusia:

-¿Cārē cārēä bλa mña māwā obi bλ? ¿Saulba odara bλa adua bλca? Idjia daubararāda nañ Israel druadebemada jūma ãyā jarecuasia. ¿Saulba mña beamārēä bλa māwā obi bλca?-

* **28:3** Deuteronomio 18:9-14. † **28:3** 1 Samuel 25:1. ‡ **28:6** Urił. Exodo 28:30.

10 Mañne Saulba Ācōrē quīrāpita wārāneba nāwā jarasia:

-Mña Ācōrē trñneba jaraya nañ obʌrʌ carea bʌra biě odaěda.-

11 Mañ carea daubara wērāba iwidisia:

-Māeteara ¿bla cai jaureda zebi quīrīā bʌ?-

Saulba panusia:

-Samuel jaureda zebidua.-

12 Ara mañda daubara wērāba Samuel jaureda trñsia. Samuel jaure unuside mñādua biapeđa Sauloa jarasia:

-Bla ¿cārē cārēā mña cūrūgasi? ¡Bʌra Saulda jāwā bʌa!-

13 Saulba panusia:

-Ne wayarādua. Bla unu bʌda mña jaradua.-

Daubara wērāba panusia:

-Jaureda egorodeba ñtaa zebʌrʌda unu bʌa.-§

14 Saulba iwidisia:

-Idjira ¿cai zaca bʌ?-

Daubara wērāba panusia:

-Idjira drōāda bʌa. Idjia cacuade jñ bʌra drasoa bʌa.-

Mañne Saulba cawasia Samuel jaureda māwā bʌda. Mañ carea idjira chīrāborode barru cobesia.

15 Mañne Samuel jaureba idjíā iwidisia:

-¿Cārē cārēā bʌa mña mñā sē bʌ? ¿Cārē cārēā namaā zebisi?-

Saulba panusia:

-Bʌra namaā zebisia mña sāwā oida bʌda cawa crīchaě bʌ bērā. Pilisteorāra mñ ume djōne zesidaa. Mañne Ācōrēba mña igara bʌa. Mña sāwā oida bʌ

iwidibʌrʌde idjia cāimocaradeba cawabicaa. Mañ awara idjidéba bedeabadarāba poya cawabidaěa. Mañ carea bʌda trā bʌla mña sāwā oida bʌda cawabimārēā.-

¹⁶ Samuel jaureba panusia:

-¿Cārē cārēā mña iwidí bʌ? Ācōrēba bʌda igarapeđa bʌ ume dji quīrūda õesia. ¹⁷ Idjia bʌra osia mñneba jarada quīrāca. Idjia bʌ israelerā boro bađada jārīpeda bʌ ume bāda Davia diasia. ¹⁸ Idjia jaradara bʌa ījā oě basía. Bʌa amalecitarāa jūma quenaě basía idji quīrūbiđeba obida quīrāca.* Mañ bērā idī bʌra jāwā o bʌla. ¹⁹ Mañ awara Ācōrēba bʌda, israelerā sida pilisteorāa poyabiya. Nu bʌra, bʌ warrarā sida mñ ume beudarā panabadama panania.-

²⁰ Samuel jaureba jarada carea Saulora bio ne wayapeda egode õesia. Idjira cacua norrabari basia ewari aba ãsa diamasibida ne coě bāda bērā. ²¹ Daubara wērāa Saul caita wāpeda unusia idjira ne wayaabaa cacua urea nūmʌda. Mañne jarasia:

-Mñ, bʌ nezocabaa bʌ bedeara ījāsia. Mñ beadi adua bʌla jaradara mña jūma osia. ²² Mñ djuburia ūrīdua. Mña bʌla pađda maärī diaya comārēā. Māwā bʌra waya cacua lʌlāya nocodaa wāmārēā.-

²³ Baribʌrʌ Saulba coěana asia. Mañ bērā daubara wērāba, Sauloare õesa bida jara panesidaa ne comārēā. Māwā jara pan carea Saulba ne coyada asia. Egode tabadada clādade ñta chūmesia. ²⁴ Daubara wērāba pacá zaque boreguea bʌda idji de caita eroëasia. Mañ pacara beapeda djudia. Idjabā harinada bʌratʌpeda pañ dji ēsābari neě bʌda

* ^{28:18} 1 Samuel 15:3-28.

ãbusia. ²⁵ Mañra Sauloа, idjiare þeaa bida diasia codamärëä. Ara mañ diamasi ne copedadacarea Saulora idjiare bea sida jëda wãsidaa.

31

Pilisteoräba Saul beapedada

¹ Pilisteoräda israelerä ume djõne wãnapeda Guilboa eyade israelerä zocärä quenasidaa. Mañ bérä israelerära memenesidaa. ² Pilisteoräba Saulora, idji warrarä sida caidu ëpësidaa. Mañne Saul warrarä Jonatañda, Abinadáda, Malquisúa sida beasidaa. ³ Mañbe Saul þlama auduara djösidaa. Enedramaba djöbadaba idjimaa cha drä panþba Saulora sucuasidaa.* ⁴ Mañ carea idji djõi careabema eronibabaría nãwã jarasia:

-Bñ necora ëütapeda mña su beadua. Mäwã oëra jãñ pilisteorä cacua wëägoë tabeaba mña jidädapeda bio pua unubidia. Mäwã odapeda mña necoba su beadia.-

Baribñrñ Saul djõi careabema eronibabariba Saul beaira wayasia. Mañ carea Saulba idji necoda ñta nñmþpeda ñrñ þaesia iduba beui carea. ⁵ Saul djõi careabema eronibabariba mañ unuside Saul caita abari quíräca idji neco ñrñ su þaesia iduba beui carea. ⁶ Mäwã abari ewaride Saulora, idji warraräda übea, idji djõi careabema eronibabarida, idjiare þearä sida jüma beusidaa.

⁷ Israelerä Guilboa quíräpe þñ jewedade panabadaba, Jordañ do quíräre panabada bida ûrñsidaa pilisteoräba poyadapeda Israeldebema

* **31:3** Cha drä panþba Saulora sucuasidaa. Hebreo bedeade mäwã þñ þla. Griegode nãwã þla: "Saulora bio ne waya þesia."

sordaorāda memenesidada. Idjabəa ūrīsidaa Saulora idji warrarā sida beasisidada. Mañ carea mañ israelerāra ādji purudebemada āyā mīrū wācuasidaa. Mañbe pilisteorāra zedapeda mañ puru bēade panesidaa.

⁸ Nurēma pilisteorāba israelerā que-napedadamaa wānapeda ādjia nebia eroþeadara jūma j̄lrl pe wāsidaa. Mañne Saulda idji ūbeabema warrarā sida Guilboa eyade beu tapanada unusidaa. ⁹ Saulora oblá tutadapeda idjia djōi carea eroþadara edasidaa. Mañbe ɬcrlrā ādji druaðaa diabuesidaa Saul beudadēbemada waabema pilisteorāa jaradamārēä. Mañ bedeara ādji j̄lwaba oda ācōrē bēa dede, puru quīrāpita bida jarasidaa. ¹⁰ Mañbe pilisteorāba ne jūma Saulba djōi carea eroþadara ādji j̄lwaba oda ācōrē Astarte dede eda b̄lsidaa. Idji cacuara ɬt̄l jira b̄lsidaa israelerā puru Bet-sañ mōgaraba audu jūrā ca b̄lde.

¹¹ Gala druaðe israelerā Jabe purudebemaba ūrīsidaa sāwā pilisteorāba Saul cacuara osidada. ¹² Ara mañda dji sozorra bēaba Saul cacuara edade wāsidaa. Jūma mañ diamasi wābldade Bet-sañ purude jūesidaa. Mañbe Saul cacuara, dji warrarā cacua sida edaa edadapeda jēda Jabedaa enesidaa. Mama ādji cacuara babuesidaa. ¹³ Māwānacarea ādji b̄lwrl̄da edadapeda Jabede bacuru edre jou b̄lsidaa. Mañbe domia abā ne codaẽ basiā.

**Ãcõrẽ Bedea
New Testament in Emberá, Northern
(PM:emp:Emberá, Northern)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f9d422da-2e22-541c-afc9-8fe7130d391e